

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
Évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.*

Vér és arany.

Hat esztendeje immár annak, hogy nemzetünknek a háborús és a forradalmi megpróbáltatásokban elgyengült s a megesonkítástól lázas testén kiütött a mai társadalom legrettenetesebb rákfeneje: a kommunizmusnak nevezett tömegőrület. Oroszországon és a müncheni sikertelen próbálkozásokon kívül egyedül minket ért a szerencsétlenség, hogy a borzalmaknak ezt a poklát hónapokon keresztül végigszenvedjük.

Közismertek azok az okok és körülmények, amelyek akkor a kommunisták uralomra jutását lehetővé tették, sőt elősegítették. Az októberi forradalom kaotikus zürzavara, a fegyvelmezett karhatalom teljes hiánya, a hamis jelszavak áradatától megkötyagosodott, félrevezetett tömeg fékevesztettsége, az ország megesonkítása feletti általános elkeseredés és végül — de nem utolsó sorban — a Károlyi-kormány lelkiismeretlen félreállása mind olyan momentumok voltak, amelyek könnyű és olcsó sikert biztosítottak egy elenyésző, de annál véresebb szájú kisebbségnek: a kommunistáknak.

Nem hat, de hatvan esztendő is kevés ahhoz, hogy a nemzet az ő véres rémuralmuknak azt a keserves négy hónapját elfeledje. A nagyhangú ígéretek földi paradicsoma helyett a siralom völgyévé változtatták ezt a kis darab földet, amelyet ellenségeink még meghagytak nekünk, — a megígért jólét helyett tököst evett, aki nem volt népbiztos, a termelés teljes csődöt mondott s értéktelen, hamis pénzzel a zsebében, rongyosan és éhesen imádkozott a megváltásért mindenki, aki nem értett hozzá, hogy vámszedője legyen milliók nyomorának. Aki pedig panaszkodni merészelt, aki meg merte mondani, hogy éhes, azt legyilkolták, vagy bebörtönözték.

És milyen megkülönböztetett, ádáz gyűlölettel viseltettek velünk, esendőrökkel szemben! Alig volt nap, hogy valahol egy-egy bajtársunkat ki ne végezték volna s csak uralmuk rövidségének köszönhattuk, hogy nem kerültünk valamennyien vértanúink sorsára.

Oh, mi nagyon is jól emlékezünk még azokra a rettenetes hónapokra, amikor üldözött vadak és minden törvényen kívül álló gonosztevők módjára kellett bujdosnunk s mikor védtelenül ki voltunk szolgáltatva a véreskező

uralom kénye-kedvének, amely minden esendőrt halálos ellenségnek tekintett s amely nem érezte magát biztonságban addig, amíg egyetlen esendőrt is életben látott.

Hálaadó imára kulesoltuk kezeinket, amikor a Mindenható kegyelme elhárította fejünk felől minden csapásoknak ezt a legrettenetesebbikét s megesküdtünk nagy és szent fogadalommal, hogy: soha többé! Amíg egyetlen fegyver lesz a kezünkben és egyetlen töltényünk belé, amíg az utolsó szuronyunk, puskánk ketté nem törik, amíg egyetlen esendőre lesz ennek a sorsüldözött, szegény országnak, addig itt nem is lesz újra kommunizmus!

És most, hat esztendő múlva újra megpróbálta felütni ördögi fejét. Örömmel gratulálunk a rendőrségnek ahhoz a gyorsasághoz, amellyel ezt a próbálkozást gyökerében elfojtotta s reméljük, hogy a bíróság egyszer s mindenkorra el fogja venni a kedvét azoknak, akik újra a pusztulásba akarnak minket dönteni. Kiméletnek nincsen helye velük szemben: aki a mások életét semmire sem becsüli, az elveszti minden jogát ahhoz, hogy az övét megbecsüljék! Azt, aki a magyarság feltámadásának reményét is sirba akarja temetni, a megmaradt kiesi hazában is hazátlanokká akar bennünket tenni, keztyűsen kezelni nem lehet!

Tízezer dollárt hozott magával a kommunista népbiztos abból a vagyonból, amelyet elvtársai az orosz néptől elraboltak. Aranyak csábító csengésével akartak maguknak híveket szerezni, mert a hazugságokat már nagyon jól ismeri mindenki, azokkal hiába próbálkoztak volna. Maga a magyar munkásság józan, becsületes része is elfordult tőlük, mert reájött, hogy rútul megcsalták, amikor azt hirdették, hogy a vérből aranyat fognak termelni számára. Ezért fordítottak a kommunisták a módszeren: aranyat vetnek, hogy majd vért arassanak.

Minden gonoszságuk mellett is azonban bámulatraméltó naivitásra vallott az a tervük, hogy agitációjukkal a közbiztonsági és karhatalmi szervek fegyelmét és egységét megbontják. No hiszen, itt éppen jó helyt próbálkoztak volna! Milyen kevéssé ismerhetik Moszkva zsarnokai a magyar katonának, esendőrnek mélységes hazaszereteten és a magyar nemzet jobb jövőjébe vetett törhetetlen bizalmán alapuló fegyelmét, amelyet éppen a kommunizmus tanulságai tettek megingathatatlanná. Mert ezen a terven igazán csak mosolyogni lehet.

Aki pedig mégis olyan vakmerő lesz, hogy itt felforgatást próbál hirdetni, az vegye tudomásul, hogy résen leszünk! A véres aranyak rossz helyre gurultak: Magyarország nem eladó!

A vadászatról.*

Irtta: SOLTÉSZ IMRE ezredes.

A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-c.-ben meghatározott vadászati tilalmi időket a földművelésügyi miniszter f. évi 85000/1925. F. M. számú f. évi július hó 24-én kelt s a Csendőrségi Közlöny f. évi 13. számában is közzétett rendeletével módosította.

Ezzel kapcsolatban szándékozom a vadászatról szóló törvény intencióit ismertetni.

Hazánkban a vadászat ma már elsősorban közgazdasági jelentőséggel bír és csak másodsorban jön mint sport tekintetbe. Ugyanis a vadászterületek bérjövédeme, a vadhús, bőrök, szőrme, agancsok stb. értékesítése ma már számottevő bevételi tételei hazánk pénzügyi mérlegének. Ezenfelül a vadászterületek őrzési költségei, a vadápolás és gondozás, a vadászfegyver- és lőszerkereskedelem bevételei is oly jelentékeny pénzügyi képviselek, hogy ez is fokozza a vadászatnak közgazdasági jelentőségét.

Nagymagyarországnak 48,834.673 kat. holdat kitevő ösztérületéből 27,613.346 kat. holdat tettek ki a vadászterületek, melyeket bérbeadás útján értékesítettek. Ezen bérjövédeme már 1908. évben 2.195.916 koronát tett ki.

Ezen anyagi haszon mellett azonban figyelembe kell venni azokat a károkat és hátrányokat is, melyet a ragadozók a vadállományban és a házi-

* Forrásul felhasználtam: Dr. Hampel Antal „Földművelésügyi igazgatás”-át.

Kálló.

História a régi jó katonavilágból.

Irtta: HAJDU ISTVÁN ny. ezredes.

I.

Ez a história nem kigondolt mese, ez valóságos történet.

Én akkor fiatal hadnagy voltam a cs. és kir. József főherceg nevét viselő 37. gyalogezredben. Kálló pedig cigánytrombitás volt a századomnál. Mint katonaszökevényt 35 éves korában sorozták be büntetésből 5 esztendőre, ami a cigányoknál nem ment ritkaságszámba. Ebben az időben már az ötödik évét szolgálta, — én huszonkét éves voltam.

II.

Akkor: — Dalmáciáról nem is beszélve — három nagy országból állott az Osztrák-Magyar Monarchia: Magyarországból, Ausztriából és Bosznia-Hercegovinából. Dalmáciát azért nem említem külön, mert ez Isten és emberek előtt Magyarországhoz tartozott. A mi gyámoltalanságunk okozta, hogy kihagytuk csúszni a kezünkben.

A hadseregünk világhírű volt.

Azok a kis — szemétdombon tengődő — csitri szomszédok, akik ma — közönséges gaz árulás következtében — az eleven testünkbe merik belevágni rabló karmaikat, akkor: rettegték még az árnyékunktól is. Kegyeinkért esengtek és másképen még álmukban sem merték említeni rettegett szomszédjukat, mint: a hatalmas Monarchia!

Bizony, azok voltunk. Nagyok és hatalmasok! Európa szeme rajtunk függött s boldog volt, akivel kezét szorítottunk!... Gazdagok voltunk és ha a házi tolvajok nem szöveteztek volna betörő rablóbandákkal — azok volnánk ma is. Nem a mi gyávaságunkon múlt, hogy ma nem mi diktálunk azoknak, akik — ideig-óráig — nekünk diktálnak. Bizony, nem a magyar erényen, nem a magyar vitézségen múlt,

állatokban okoznak, továbbá, amit az egyes vadak, pl. a vaddisznó, a gazdasági terményekben okoznak. Ezeknek a károknak csökkentése céljából a törvény intézkedéseket tartalmaz a dűvadak irtására.

Az anyagi káron kívül erkölcsi szempontból is mutatkoznak hátrányok az orvvadászat és vadörzés miatt. Az orvvadászok száma a háború óta jelentékenyen megnövekedett. Az elfajult vadászati szenvedély főképp az erkölcsileg kevésbé fegyelmezett néposztályban fejlett ki és annyira ment, hogy az orvvadászok között nem egy a vadászatra jogosultak személybiztonságát is veszélyeztette. A kommun alatt a szabad vadászat országunk vadállományát majdnem teljesen elpusztította. Ezen nemzeti vagyon megmentése végett volt szükség a vadászati tilalmi idők kiterjesztésére is.

Az állam az orvvadászat csökkentése végett törvényes megtorló intézkedéseket igyekezett életbe léptetni, de sajnos, ezen intézkedések, sőt a büntetések is, aránytalanul gyengéknek, mondhatni hatástalanoknak bizonyultak a baj leküzdésére.

Ha szolgálati utasításunk tervezete jóvá hagyást nyer és az ismert orvvadász a fegyveres gonosztevővel egy fogalom alá kerül, akkor talán meghúzzuk az orvvadászat lélekharangját.

A vadászat szabályozására már a régebbi időkben is találunk intézkedéseket. Róbert Károly király már a vadászatot kiállított okmányokra külön pecsétet alkalmaztatott. Kun László a vadászatot és solymászatot a szerzeteseknek megtiltotta. II. Ulászló a jobbágyságot tiltotta el a

csak a házi tolvajok és betörő rablókká züllött barátok, álbarátok gaz árulásán!...

Ennek a nagy, hatalmas Monarchiának — sok drága kincse között — legdrágább kincse, legdrágább igazgyöngye volt a magyar katona.

Legdrágább volt, mert *legigazabb* volt!

Tudta ezt az egész világ. Csak ott nem tudták vagy nem akarták tudni, ahol legjobban tudni kellett volna!

Pedig, hej! de kár, hogy a szívére nem tüzte ezt az igazgyöngyöt az, akinek a szívéhez senki más nem volt igaz!

Hej! ha odatűzte volna... Akkor még ma is ott hallgatná a magyar baka a műezzim „Allah il Allah”-ját bérces Boszniában; ma is a magyar király nevét említené a Hodzsa a dzsámjában, mint akkor — mikor még nagyok és hatalmasok voltunk!...

III.

Mint mindenkor és mindenüvé, ahol igazán megbízható katonára volt szükség: Bosznia véghatáira is túlnyomórészen magyar bakákat küldött a legfelsőbb hadvezetőség.

Történetünk idejében a „József-bakák” nótájától zengett a csajnicai és metalkai rengeteges bére.

Csajnica, Metalka-Sattel, Boljanics, Gotavusa, 37-es bakákkal volt megrakva. Plevljében a somogyi 44-es bakák voltak.

Ezek a pontokon keresztül vonult a Sarajevóban kezdődő úgynevezett „Poststrasse”.

Sok mindent sajnálhatunk, amit Boszniában ott kellett hagynunk és bizony, őszintén sajnálhatunk, hogy épen ott kellett otthagynunk, — nem érdemelték meg. De azokat a pompás utakat, amiket mi odaépítettünk (csak a fele volna Magyarországon!) és mi tartottunk rendben, azokat még megsíratni is meg lehet.

Amilyen elképzelhetetlenül isteni a tavasz, nyár és az ősz ebben — a természet minden szépségével áldotta — országban, olyan vigasztalan zord a tél. Mikor végigvág a Bóra a Poststrassén és betemeti azt öles hóval, akkor Metalka és Plevlje között — csak a madár jár.

De a Poststrasse azért Poststrasse, hogy azon a

kihérlésére vállalkozó nem akad, akkor az alku-egyezség útján való bérbeadás kell megkísérteni, ha pedig a bérbeadás sehogyan sem sikerül, akkor a vadászat egyáltalában nem gyakorolható.

A vadak által okozott károkra nézve a törvény olyképp intézkedik, hogy a tenyésztett fővadak (szarvas, dánvad) által a vetésekben, ültetvényekben vagy más gazdálkodási és erdészeti ágakban okozott károk miatt a tenyésztő kártérítéssel tartozik. A ragadozó és kártékony vadak által okozott károk megtérítésének igényét a törvény azért, mert ezeket a vadakat a tulajdonos pusztíthatja, kifejezetten kizárja, de hallgatólag így intézkedik a fővad kivételével a többi vadra nézve is.

Bennünket, csendőröket, különösen a vadászati tilalmakra vonatkozó rendelkezés érdekel. Ezen rendelkezések főképp az okszerű, vadászatgazdasági érdekeket akarják szolgálni, a vadászat gyakorlásának esetleges túlhajtását, illetőleg a vadállomány fennmaradását veszélyeztető módok alkalmazását gátolják és korlátozzák. A törvény a tilalmi időt a vadakra nézve azok párzási és szaporodási idejéhez alkalmazkodva állapítja meg. A törvény a ragadozó és kártékony vadak pusztítására a vadászati jog meghatározott határára túlmenő szabadságot enged, tekintettel azokra a károkra, amelyeket ezen állatok a hasznos vadak és házi állatok állományában okozhatnak.

A tilalmi idő alatt a törvény nemesak a vadászatot tiltja el, hanem a vadak fiainak elfogását, a madarak fészkeinek érintését s a tojások szedé-

sét is. Kivételt e tekintetben csak a vadtenyésztőknek enged. A tilalmi időszakban az első 14 napot kivéve vadat árulni, venni, vagy étlapra jegyezni nem szabad. Megjegyzni azonban a törvény, hogy ha a tilalom csak némely vadra vonatkozik, akkor ilyen sem szabad a tilalmi idő első 14 napját kivéve árulni, venni, stb.

Hogy a törvény ezen rendelkezésének betartását ellenőrizhessük, a vadászati tilalmi időket az egyes vadfajokra nézve pontosan ismernünk kell. Így például a f. évi 85.000. számú földművelésügyi rendelet az általános vadászati tilalom idejét február 1. helyett január 1-vel szabja meg, de mert nyúlra január 15-ig bezárólag lehet vadászni, nyulat venni, árulni és étlapra írni január 16-tól kezdve még 14 napig szabad. Községi élelmezési üzletekben azonban láthatunk nyulat még a tilalmi idő 14. napján túl is árulni. Ennek magyarázata az, hogy a közlelmezés szükségleteinek kielégítése céljából a földművelésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg olyképp rendelkezett, hogy a hűtőházakban raktározott hasznos vad a vadászati tilalmat követő 14 nap elteltével is forgalomba hozható, de csak akkor, ha az illető vad a tilalmi idő beálltát követő 14 nap alatt már hűtőházi kezelésbe került. A hűtőházba beraktározott vadat a hűtőház bélyegzőjével el kell látni.

A vadaskertből származó vad származási igazolvány alapján tilalmi idő alatt is beraktározható a hűtőházba. A törvény a vadászterület tulajdonosát vagy bérlőjét az elszaporodott vaddisznók

— Gazda! — ismételtém kétszerezett hangon. Semmi nesz.

Az egyik altisztem észreveszi az ajtó mögött az emeletre vezető falépcsőt.

— Menjünk fel!

Körülbelül tizenöt lépesön feltapogatózva, az előcsarnokban három öreg törököt találtunk, akik egy szennyes serpenyő körül — a földön ülve — a legnagyobb lelki nyugalommal esibukoztak.

Megállunk előttük, ránk se hederítenek.

Köszönünk. A homlokukhoz emelik a tenyerüket, s esibukoznak szépen tovább, mintha levegő volnánk.

A számvivő altisztem meglehetősen beszélt szerbül. Az itteni törökökkel lehet szerbül beszélni.

Amit én mondtam, a számvivő altisztem tolmácsolta:

— Ki a gazda?

— Én vagyok, — feleli az egyik török.

— Miért nem jöttél, mikor hívtalak?

— Neked van velem dolgod, nem nekem teveled, — felelte anélkül, hogy még csak rám is nézett volna.

— Én hatvanötöd magammal vagyok itt.

Alig észrevehetőleg felvonta a jobb vállát, mintha csak azt mondta volna, hogy: bánja a fene!

— Mi ide fogjuk magunkat bekvártélyozni.

Megint felhúzza egy kicsit a jobb vállát.

— Hol lesz a helyünk?

Ujabb vállvonás.

Kezdem dühbe jönni.

— Hallja! — kiáltottam a számvivő altisztnak, — mondja meg ennek a vén lókötőnek, hogy keresse meg a nyelvét és feleljen, ha kértem, mert én majd gondoskodom róla, hogy megjöjjön a hangja.

Az altisztem hangjából kivettem, hogy az üzenetet akként adta át a szíves házigazdának, hogy én nagyon haragszom, hát ne bosszantsen. Mondja meg szépen, hogy hova kvártélyozzuk be magunkat?

Ugy vettem észre, hogy nem annyira az ijedtségtől, mint inkább, mert már únta a sok szóbeszédet, vegre felelt:

— Ahová akarjátok.

Azután, hogy jól megértsük, hogy vége az audenciának, egy fél-fordulatot tett a kis ülőpárnáján.

Azt hiszem, egész nap ez volt egyetlen mozdulata. Csakhogy nekem még volt ám más mondanivalóm is. Nevezetesen azt óhajtottam még tudni, hogy hol van az a szalma, amelyen hálai fogunk, ha majd megtaláljuk azt a helyet, ahová azt a szalmát ki szándékozzunk teregetni.

Az öreg nem jött ki a flegmájából.

— Nincs, — felelte röviden.

Hát, — én nem voltam török.

— Nincs? ... kiáltottam úgy, mint ahogy Magyarországon szoktak. No majd mi találunk!

— Hát, — találjatok, volt a nyájas meguyugtató válasz.

A bizony, így szerettek ott bennünket még tizenöt év múltán is. Ekkor 1893-at írtunk.

A legénység ezalatt behordta a holmit a szekerek-ről az istállóba, a trénkatonák beállították a nyolc lovat és mert polyákok voltak, körülbelül megértették a szláv nyelven folyt diskurzust.

Lóval bántó emberek lévén, őket is a szalma érdekelt legjobban, hiszen ma éjszaka a lovakkal itt hálának.

Mire én, — nagy dérrrel-durrall, — lementem hozzájuk azzal a szándékkal, hogy most felforgatom az egész házat, — már az egyik polyák nagy vigyorogva hozott egy öl szalmát a ló alá.

— Hol vettétek a szalmát? ... kérdeztem.

— Ott, hadnagy úr ... hátul, — van egy egész boglya.

— Nedves?

— Nem, ott, hátul, — a fedél alatt.

— Rendben van!

A két altiszt odafent ezalatt megtalálta a két deszkajátót, melyek mindegyike egy-egy csuda nagy hódályba vezetett.

Az egyikbe elfért az egész legénység, a másikat nekem rendezték be.

(Folytatjuk.)

pusztítására kötelezi, amit ha elmulasztanak, akkor hivatalból tartandó a vadászat.

Vadászati érdeket véd a törvény akkor, midőn a vadászatra jogosítottnak megengedi, hogy a vadászati területen talált házi macskákat és kóbor ebeket elpusztíthassa. Egy alkalommal egy vadórt feljelentettek amiatt, mert egy, a községen kívül lakó ember kutyáját, a lakóháztól számított 200 lépésre, a szántóföldön agyonlőtte. Azt, hogy a vadór helyesen járt-e el, avagy sem, az dönti el, hogy vajjon az eb kóbor volt-e s hogy vadász-terület volt-e az a hely, ahol lelővetett.

Egy másik alkalommal egy vadászt a járőr arra figyelmeztetett, hogy egy búcsújáró hely temploma közelében ne lövöldözzön az istentisztelet alatt. Bár a vadásztörvény a vadászat gyakorlását — ha az a törvényes határosványokon alapuló korlátozások közt történik — senki által korlátozni nem engedi, mindannak dacára a járőr eljárása indokolt volt, mert eltekintve a vallásháborítástól, hatósági tilalom dacára a község közvetlen közelében lőni nem szabad.

Érdekes a folyó évi 85.000. számú földművelésügyi miniszteri rendelet azon tilalma, mely szerint a vadászati tilalom ideje alatt hajtókutyákkal vadászni nem szabad. Kivételt csak a kotorék, a véreb és disznós kutyákra állapít meg.

Tudvalevő dolog azonban, hogy pl. a vizsla nem hajtó eb, mert ez, ha jól van idomítva, a vadat csak állja, de gazdája parancsa nélkül nem hajtja; azért pl. augusztus 1—15-ig, noha ez tilalmi időszak még, vizslával fogolyra vadászni szabad. A törvény a vadászat érdekében még olyképp is intézkedik, hogy a nyájőrök kutyáikat az első lábak térdén alól 5 cm.-nyire lelógó kolonccal kötelesek ellátni. E rendelkezés betartására különösen ügyeljenek a járőrök, mert nemcsak ezt nem szokták betartani, hanem még azt sem, hogyha a határban dolgoznak, házőrző ebeiket a vadászterületre magukkal ne vigyék. Ily állapotok mellett természetesen a vadállomány pusztulásnak van kitéve.

Tudnunk kell továbbá azt is, hogy a vadaskertekre, melyek a szomszédos területektől el vannak zárva, a vadászati tilalmak hatálya nem terjed ki. Végül a törvény még arra nézve is intézkedik, hogy a vadászat gyakorlása közben okozott gazdasági károkért a vadászatot gyakorlók teljes kárpótlással tartoznak.

Mezőgazdasági érdekeket is véd a fenti földművelésügyi miniszteri rendelet akkor, midőn a vadászati tilalmi időt már január 1-vel állapítja meg. Ugyanis az őszi vetésekben, enyhe tél esetén, vadászat közben, január második felében már sok kár ejthető. A múltban például egy január végén rendezendő körvadászatot csak azért kellett lemondani, mert az enyhe tél miatt az őszi vetés annyira kikelt, hogy a sáros talajon a vetés letaposása a birtokosnak tetemes kárt okozott volna. Az elejtendő vad mennyisége nem állott arányban a megtérítendő gazdasági kárral.

Augusztus 15-én a gabonaneműek már be lévén takarítva, a tilalmi időt ezen szempontból meghosszabbítani nem volt szükséges.

A 85.000. számú földművelésügyi miniszteri rendelet 2. §-a azt sem engedi meg, hogy a tilalmi időben még akár kivételes okból is, vad lelővessék.

Egyes helyeken ugyanis a szarvasok annyira elszaporodtak, hogy a tilalmi idő beálltáig nem lehetett azokat a szükséges számban lelőni. Ilyen esetben a földművelésügyi miniszter kivételesen megengedhette, hogy a tilalmi időben is, még néhány szarvasbika lelővessék. Ily kivételes engedélynek sincs tehát ma már helye.

A 85.000. számú miniszteri rendeletben új dolog az is, hogy a ragadozó és dúvadaknak a tilalmi időben való pusztíthatása végett megengedi a kotorék ebekkel kotorék munkát végeztetni, pl. a rókalyuk kikotrását, a medve és disznó pusztíthatása végett pedig a pórázon vezetett vérebekkel és a friss nyomra vezetett disznós kutyákkal való vadászatot. Az 1883. évi XX. t.-c. ilyen nem engedett meg és a tilalmi időszakban csak hajtókkal volt megengedve fenti dúvadakra vadászni.

Ahol a ragadozók vagy dúvadak nagy károkat okoznak, ott ezek pusztítása végett hivatalból rendezhető vadászat. Erre az engedélyt a közigazgatási bizottság, annak elnöke adja meg, avagy maga a belügyminiszter. Az ilyen vadászatokat a birtokos nem akadályozhatja, azokon azonban csak ragadozó vadat szabad lőni, de ez a vad is a vadászterület tulajdonosáé. Hajtókul az érdekelt község lakosait ki lehet rendelni. A vadászatot a főispán vagy alispán meghívására bárki vadászati jegy nélkül is résztvehet. Nagyon fontos a vadásztörvény 28. §-ának azon rendelkezése, hogy a vadászatra jogosultat a vadászat gyakorlásában akadályozni nem szabad. Innen van az a szabály, hogy a vadászjegy előmutatását a csendőr ne akkor követelje a vadászoktól, midőn azok kört alkotva vadásznak, hanem akkor, midőn már a körnek vagy hajtásnak vége van.

Fontos tudni azt is, hogy a szegények számára elkobzott vadat természetben kell a szegényeknek juttatni, tehát az elkobzott vadat elárverezni sem szabad abból a célból, hogy az árverésből befolyt összeg adassék a szegényeknek.

Végül fontos elvi határozat az is, hogy a büntetéspénz fele akkor is a feljelentőt illeti meg, ha annak a feljelentés, mint pl. a csendőrnek, hivatásából folyó kötelessége volt.

Bennünket közelebbről érdekel a törvény 40. és 41. §-ának azon kitétele, hogy az eljárás során a tanuvallomások közül a vadászati területen alkalmazott felvigyázó személyek vallomásának nagyobb súlya van.

Igen gyakori eset, hogy a vadászati kihágásnál tanu nincs jelen, fontos tehát, hogy a hatóság ilyenkor előbbre helyezze a rendőrközeg szavát a kihágás elkövetőjénél.

A vadászati jog gyakorlásának sikeres ellenőrizhetése végett célszerű volna, hogy minden csendőriskolát és őrsöt vadászjegy-mintákkal ellátni, mert megtörtént a múlt évben, hogy egyes járőröket, akik az új mintát nem ismerték, vadászok vadászjegy helyett a vadásztársaságuk által kiállított igazolványok felmutatásával akartak megtévesztetni.

Az embernek legékesebb tulajdona a szép lélek s csak ez s nem egyéb határozza el valódi becsét.
Széchenyi.

Az összekötözés öngyilkosság és gyilkosság esetében.*

Írta: Dr. BOCHKOR ADÁM, egyet. tanársegéd.

A bűnügyi gyakorlatban többször előfordulnak esetek, amelyekben az ismeretlen okból elhalt egyén holttestét összekötözve találják fel. Az esetek egy részében az összekötözés halál után történik s célja az, hogy a gyilkos áldozatának holttestét könnyebben szállíthassa, becsomagolhassa vagy elrejtthesse.

Ezekben az esetekben a halál utáni összekötözés, valamint annak indoka a halottvizsgálat alkalmával nyilvánvaló. Előfordulnak azonban esetek, amelyekben az összekötözés kétségtelenül az elhalt életében történt. Ez a fajta az összekötözésnek a törvényszéki orvostani intézetben szerzett tapasztalataink szerint sokkal gyakrabban fordul elő öngyilkosságok és csak rendkívül ritkán gyilkosságok eseteiben. A magyarázata ennek az, hogy a gyilkos célját összekötözés nélkül is meg tudja valósítani; felesleges volna, hogy az időt összekötözéssel eltöltse s attól tartózkodni fog azért is, mert tudja, hogy az összekötözés a gyilkosság gyanúját szokta felkelteni és ezzel árulója lehetne. Kivételesen természetesen előfordul az összekötözés gyilkosság eseteiben is. De megtörténhet, hogy a tettes (többnyire

a tettesek) rablás esetében is megkötözznek valakit azért, hogy az illető munkájukban őket ne zavarja s a megkötözött véletlenül meghal azért, mert tehetetlenül vergődve arccal lefelé fordul ágyában vagy egyébként kerül olyan helyzetbe, hogy magán segíteni nem tud s meghal. Előfordulhat még az az eset is, hogy a tettes áldozatának kínjait akarja fokozni s ezért előbb megkötözi és csak azután öli meg. Mindezekért a törvényszéki orvostannak azt a tapasztalatát, hogy az összekötözés sokkal gyakoribb öngyilkosságok, mint gyilkosságok eseteiben, az életben előforduló esetek elintézésénél csak nagyon szűk korlátok között szabad felhasználni és minden esetet a maga összes körülményeivel kell beható vizsgálat tárgyává tenni. A helyzet itt is ugyanaz, amely előáll minden esetben, amelyben az öngyilkosságot és gyilkosságot kell megkülönböztetni. Mindig szem előtt kell tartania a nyomozás végzőjének azt, hogy a gyilkosságot a helyszíni szemle és a halottvizsgálat adatainak segítségével sokszor biztosan meg lehet állapítani, tehát az öngyilkosságot sokszor ki lehet zárni, de viszont az öngyilkosságot határozottan megállapítani rendszerint nem lehet. Az öngyilkosság határozott megállapításának lehetetlensége azonban a gyakorlatban nem okoz nagyobb nehézséget, mert ha a nyomozás vezetője az illető esetben a rendelkezésre álló összes adatokat tekintetbe veszi, véleményének kialakulásához teljesen elegendő, ha a szakértők azt állapítják meg, hogy mindaz, ami a halotton és környezetében észlelhető, az elhaltnak

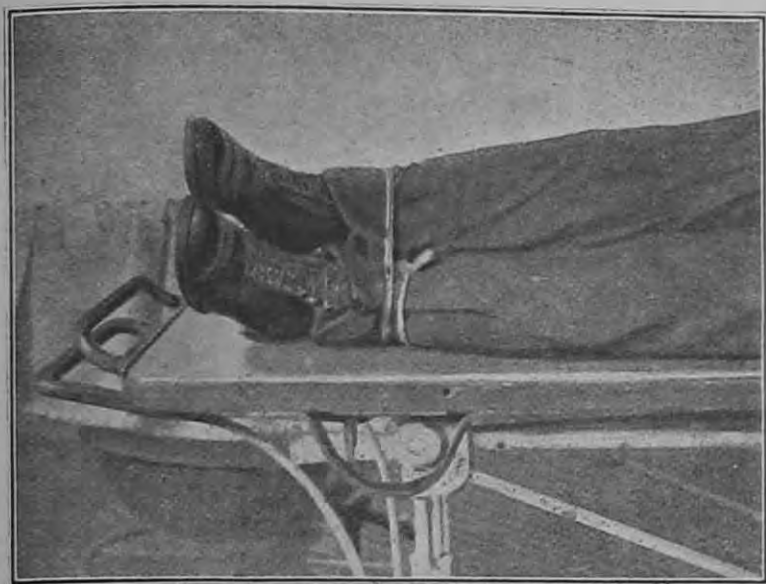
* Közlemény a budapesti kir. magyar Pázmány Péter tudományegyetem törvényszéki orvostani intézetéből. Igazgató Kenyeres Balázs dr. egyet. nyilv. r. tanár.

Az elhalt szeméi zsebkendővel be vannak kötve, álla alatt egy másik zsebkendő van odarögzítve, kezei a nadrágszíjhoz vannak erősítve.

saját kezétől eredhetett. Ha az összekötözés esetében a szakértők megállapítják azt, hogy az elhalt saját magát összekötözhetette s amellet azt is, hogy saját magát megölte, a körülmények pedig arra utalnak, hogy az illetőnek volt oka és indoka,

A hulla összekötözött lábai.

hogy magával végezzen vagy viselkedése és nyilatkozatai az öngyilkosság szándékának fennforrását bizonyítják, a szakértői vélemény alapján az ügy elintézhető. Összekötözés esetében tehát kérdés, hogy az elhalt saját magát úgy, ahogy össze volt kötözve, összekötözhetette-e?, hogy azt a külső behatást, amely halálát előidézte, az összekötözés előtt, közben vagy azután saját magán alkalmazhatta-e, tehát hogy úgy az élet kioltását, mint az összekötözést maga végezhetette-e? Ezek mellett természetesen nagy súlyt kell helyezni a küzdelmi nyomokra is, mert éber állapotban levő felnőttet úgy összekötözni, hogy közben sérülési nyomok ne jöjjenek létre, alig lehetséges.

Leggyakrabban észlelhetjük az összekötözést olyan öngyilkosok holttestein, akik akasztás vagy vízbe ugrással hajtották végre az öngyilkosságot. Célja az összekötözésnek az, hogy az öngyilkos biztosítani akarja szándékának megvalósítását s azért köti össze kezét-lábát, hogy az életöszton felébredésekor ne tudja magát megmenteni. Mind a két esetben az a kérdés kerül előtérbe, hogy az elhalt amellet, hogy összekötözte magát, felakasztotta-e, illetőleg vízbe vethette-e magát. Hídnak karfáján ülő egyén összekötözheti lábait, előre meghurkolt kötél segítségével egyesítheti kezeit is, mielőtt a vízbe dobna magát. Ugyanezt megteheti az is, aki az akasztást választja az öngyilkosság végrehajtására.

Ha az illető öngyilkos vízszintesen kifeszített kötelet használ vagy a használt kötél lelógó végén olyan tág futó hurkot készít, amelybe fejét kezeinek segítségével nélkül bedughatja, az akasztást összekötözött kezekkel is végrehajthatja, sőt azt is megteheti, hogy előbb a kötél alá állva, lábait majd kezeit köti össze, csak azután teszi nyakát a hurokba. Megtörténhetik még az is, hogy székre vagy más magasabb tárgyra állva a kötelet lazán a nyakára helyezi, azután végez magán kötözést

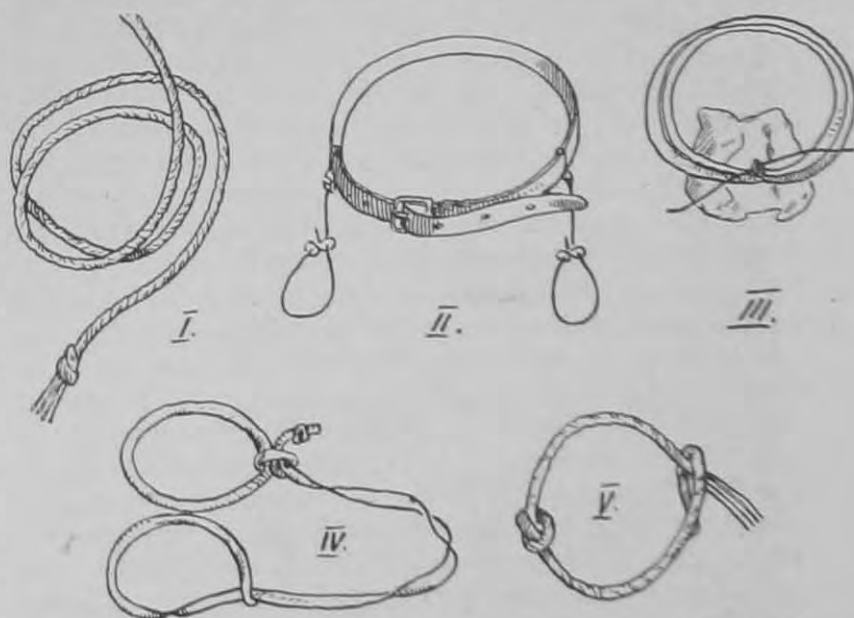
és csak akkor rugja ki a széket maga alól, amikor a kötözést elvégezte.

Ilyen módon végrehajtott öngyilkosságok eseteiben még bonyolultabb kötözéseket is észlelhetünk, amelyek erős gyanút szolgáltathatnak idegen egyén szereplésére. Ide vonatkozó érdekes eset került nemrég a fővárosi rendőrség elé.

18 éves férfi holttestét a Zugligetnek félreeső, nehezen megközelíthető helyén találták terebélyes fa vastag ágán felakasztva. A halott mellé érkező rendőr dicséretet érdemlő módon a halottat függő helyzetéből anélkül, hogy a nyakán levő hurkot bántotta volna, a kötél felfelé haladó szárának egyszerű átvágásával eltávolította és hanyatt fektette.

Miután a rendőri bizottság a részletes helyszíni szemlét az éjjeli sötétség miatt el nem végezhette, azt másnapra halasztotta s a holttestet változatlan állapotban a törvényszéki orvostani intézetbe szállíttatta be, ahol azt másnap korán reggel megvizsgálhattuk.

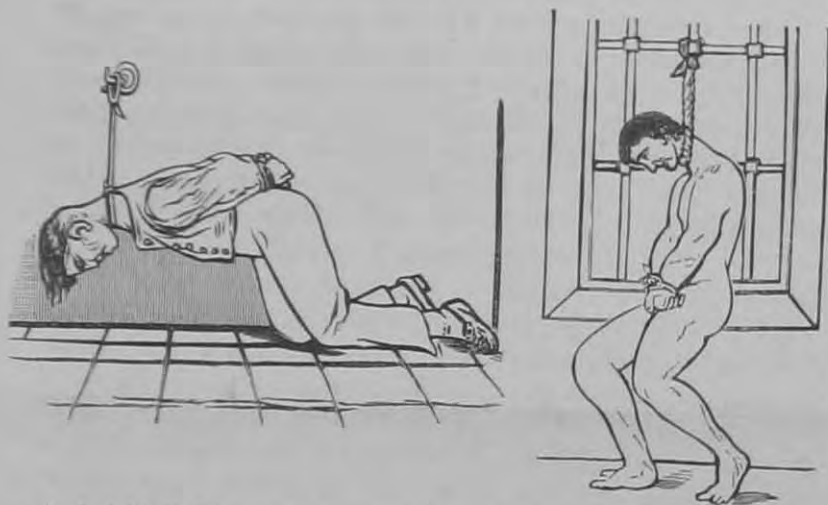
Az elhalt gallérja, nyakkendője el volt távolítva, ingének nyaka ki volt gombolva, de egyébként ruházata rendben volt. Azon sérülésnek, küzdelemnek semmi nyoma sem mutatkozott. A nyakra egy kb. kisujj vastagságú kötél volt rászorítva, a lelógó végén készített futóhurokkal elárulva azt, hogy a huroknak megszorulását a test nehézégénél érvényesülő erő idézte elő. A halott szemei egy összehajtogatott zsebkendővel voltak bekötözve, a csomó a nyaknak baloldalára esett. Egy másik zsebkendő az akasztás céljára szolgáló kötél elé az áll alá volt fektetve és azt ott többszörösen körülesavart vékony függőnyzsinór tartotta helyén. A csomózás a baloldali állszöglet tájára jutott. Össze voltak kötözve az elhaltak lábai is oly módon, hogy a csomó a bal külső boka tájára jutott. Mindezek mellett még az elhalt kezei is a törzshöz voltak rögzítve és pedig egészen különösen, oly módon, hogy azt az elhalt maga csinálhatta. A kezek ugyanis vékony függőnyzsinórnak mintegy 60 cm. hosszú darabjai segítségével voltak rögzítve oly módon, hogy azok egyike a jobb, a másik baloldalt a nadrágszíjhoz volt hozzákötve,

I. a kötélnek a fa ágán levő részét, II. a nadrágszíjhoz erősített s a kezek lekötésére szolgáló két hurkot, III. az áll alatti zsebkendő rögzítésére használt zsinórt, IV. a lábak összekötözésére készített kettős hurkot mutatja.

szabad végeikből pedig futóhurok volt alkotva, amelyeknek hurka a kézcsuklókra volt reáhurkolva.

A halottvizsgálatot, amely magában is arra utalt, hogy mindazt, ami történt, az elhalt esinálta, természetesen ki kellett egészíteni a helyszíneléssel, amelyen magam is résztvettem. A holttest 4–5 m. magas tölgyfának kinyújtott karral könnyen elérhető, kb. karvastagságú első ágán esüngött. Kiderült, hogy a faágról lelógó kötél alatt kődarabok voltak felhalmozva s azok mellett a földön hevert egy bőrönd is, amely a későbbi megállapítások szerint az elhaltak volt a tulajdona. A körakáson állva, az elhalt a hurkot könnyen elérhette, illetőleg fejét abba behelyezhette. Az öngyilkosságot jól meg lehetett fejteni azzal a feltevessel, hogy az elhalt előbb a kötelet a fára erősítette és a körakást elkészítette, azután arra felállt, lábait összekötözte, fejét a hurokba beleillesztette és azután álló helyzetében szemeit bekötötte, a zsebkendőt állá alá kötözte, amikor mindez megvolt, kezeit az előre elkészített hurkokba

A baloldali kép: öngyilkos hátra kötözött kezekkel, a jobboldali kép: öngyilkos elől összekötözött kezekkel.

dugta és azután a körakásról leugrott vagy azt (esetleg a ráfektetett bőröndöt) maga alól kirúgta.

A külsérelmi nyomok hiánya, az aprólékos, sokszoros összekötözés, a csomózások helye az elhalt kezeügyébe eső helyeken, a kezeknek különös módon való rögzítése, a gallér eltávolítása stb. együttesen mind az illető kezének munkájára utaltak. Az öngyilkosság mellett szólt az is, hogy az elhalt bőröndjét magával vitte s az öngyilkosság mellett bizonyítottak azok az adatok is, amelyeket a rendőrség az elhalt lakásadójának és ismerőseinek kihallgatásánál szerzett.

A kezek és lábak összekötözésének nyilván az volt a rendeltetése, hogy az öngyilkosság sikerülését biztosítsák, lehetetlenné téve, hogy az illető az életveszedelemből magát megmenthesse. Hogy az elhalt szemeit miért kötözte be, hogy milyen gondolatmenet vezette arra, hogy összegyűrt zsebkendőt kössön állá alá — nem ismervén lelki életét — meg nem határozható. Tény azonban az, hogy az aprólékos összekötözésnek, amelyet a jelen esetben találtunk, gyilkosság esetében semmi indoka sem lenne, viszont öngyilkosok kifürkészhetetlen és kiszámíthatatlan gondolatvilága annak mások előtt rejtve maradó célját megtalálja.

Ez az esetünk is megerősíti a törvényszéki

orvostannak azt a tapasztalatát, hogy minél értetlenebb valamely eszköz és eljárás, annál inkább szól öngyilkosság mellett.

Hasonló kötözésekkel komplikált módjai az akasztás útján végrehajtott öngyilkosságnak ismételt előfordultak. Megtörtént, hogy egy fogoly cellájának vasrácsos ablakán guggoló helyzetben, elől összekötött kezekkel akasztotta fel magát. Egy másik fogoly hátrakötött kezekkel lett öngyilkos. A németek leírják egy férfi öngyilkosságát, aki úgy akasztotta fel magát, hogy lábait a kötelnek egyik végével előbb összekötözte, majd átdobta a kötelet a nyitott ablak keresztfáján s miután a hurkot a kötél másik végén elkészítette, azt nyakába illesztette s kirúgva maga alól a széket, hinta módjára maradt lógva a keresztfán. Ismerünk öngyilkos akasztottakat, akik zsebkendővel fedték be az arcukat vagy másokat, akik valamilyen tárggyal tömték be a szájukat. Az egykori kincses Kolozsvár román kézben levő egyeteméről nemrég a maga nemében egyedülálló esetet közöltek. Egy fiatal asztalossegéd ruhaszáritó kötéllal úgy akasztotta fel magát, hogy a kötelnek a hurokból kiinduló hosszabbik szárát az inge alatt a heréihez vezette, azokat előbb külön-külön, majd együttesen körülesavarta s miután a kötelet az inge alól a nyaka mellett kihúzta, vassúlllyal el látott végét a szoba gerendáján átlógatta. Ezek mellé az esetek mellé sorakozik méltó társként az általam ismertett eset is, amely nemcsak az öngyilkosok külön ténykedésére szolgáltat példát, hanem arra is, hogy a helyszínének és halottvizsgálatnak tárgyilagos adatai miképpen járulhatnak hozzá az igazság kiderítéséhez.

A negyedszázados Zeppelin.

Irta: UDVARY JENŐ ny. főhadnagy.

Fehér tengerészsapkás, ősz öreg úr mosolyog felém az előttem fekvő német album címlapjáról. A kép az elhunyt Zeppelin Ferdinánd grófot ábrázolja, az album pedig az általa tervezett „meretipusú” léghajók negyedszázados múltját és a friedrichshafeni Zeppelin-művek legújabb produktumát, a „Z. R. III.”-at ismerteti.

E soroknak nem az a célja, hogy erről az értékes és minden tekintetben tanulságos könyvről száraz, szakszerű ismertetést közöljön, hanem hogy a benne összefoglalt és egyéb forrásokból összegyűjtött adatok alapján egy futó pillantást vessen a zeppelinek múltjára, kimagaslóbb eredményeire, a vele összefüggő katonai és gazdasági kérdésekre, az első zeppelin szárnyra bocsátásának huszonötödik évfordulója alkalmából és a múltak reflektorával egy fénysugarat vetítsen a jövőbe, azokra a vonatkozásokra, amelyek bekövetkezését az elért eredmények valószínűvé teszik.

Ha összehasonlítjuk Németország és Franciaország légierőinek a világháborút megelőző előkészületeit, feltűnően kidomborodik az a jelenség, hogy amíg Franciaország légihaderejének súlypontját legfőképpen a levegőnél nehezebb légijáró művekre — a repülőgépekre — helyezte, addig Németország a repülés mellett a léghajózást is

hathatósan fejlesztette még akkor is, amidőn az aviatika már levetette gyermekecipőit és életrevalóságát bebizonyította. Ez a két különböző törekvés később, a háború folyamán is megnyilvánult: a franciák, illetve az antant az *aviatika* terén továbbra is megtartotta vezetőszeropét, míg a zepelinek többé-kevésbé szintén beváltották a hozzájuk fűzött reménységeket — elsősorban pedig „a tengeréken uralkodó, megtámadhatatlan” Anglia fővárosának és lakosságának megfélemlítését, a szigetország hadianyagtelepeinek, gyárainak, kasszáryáinak és kikötőinek bombázását.

A hadüzenet után a német hadvezetőségnek rendelkezésére álló kilenc zeppelin haladéktalanul útnak indult Lüttich, majd Manonville, Antwerpen, Ostende, Calais és az orosz városok bombázására. Mivel a léghajók aránylag alacsonyan repültek és nagy célpontot szolgáltatottak, már a háború első hónapjában négyet lőttek le közülük. Ennek következtében a hadvezetőség a nappali bombázást megszüntette és a hiányokat még 1914 folyamán kilenc újabb zeppelinnel pótolta. 1915-ben a puhatestű léghajók mellett 26 újabb zeppelin látott napvilágot, melyek közül a nagyobb teherbírásúak megkezdik Páris és London, majd egész Kelet-Anglia bombázását. A tengerészet szolgálatában a bombázáson kívül a hajóforgalom és az aknamezők felderítésére, valamint a hajórajok biztosítására is eredményesen alkalmazzák őket. A skagerraki tengeri ütközetben 10 léghajó vett részt, ahol a felderítés egyetlen bevált eszköze volt. 1916-ban Verdun bombázásánál is fontos szerepet játszanak, elősegítik a szerbiai és a romániai hadműveletek sikerét, azonkívül tovább bombázzák Angliát és Oroszországot. Az egyre fokozódó légvédelem azonban a léghajókban súlyos károkat okoz — egyedül London bombázásánál nyolc zeppelin pusztult el — úgy, hogy a hadsereg 1917-ben elrendelte léghajóinak leszerelését és csupán a tengerészet szolgálatában állott zeppelinek folytatták tovább támadásaikat egészen a háború végéig.

Anglia ellen a háború folyamán 51 léghajótámadást intéztek. A támadások eredménye 556 halott, továbbá közel 1400 sebesült. Ezenkívül a kikötőépületeknek, a hidaknak egész sora repült a levegőbe. Egy ízben egy löpörgyárat is felrobbantottak, minek következtében Anglia keleti partjáról a lőszergyáratát áttelepítették Nyugat-Skóciába.

A háború alatt a haditengerészetnél és a hadseregénél összesen 98 zeppelin volt szolgálatban. Ezek közül az ellenség 49-et lőtt le s 35 szenvedett hajótörést. A személyi veszteség kb. 450 halottat és 150 hadifoglyot tett ki.

A zeppelinek legszebb háborús teljesítménye Lehmann kapitány 101 órás felderítő útja volt az Ostsee fölött, továbbá az L-59 96 órás repülése a bulgáriai Jamboliban harcoló német hadseregnek akart egészségügyi felszerelést, gyógyszeret és kötözőszert vinni. Két és fél nap múlva már a Nilus-menti Chartum fölött szelte a felhőket. Eközben azonban Nauenből szikratáviratot kapott a következő szöveggel:

„Visszatérni, mert Kelet-Afrikát elfoglalták! Tehát anélkül, hogy lezálhathattak volna, vissza

kellett fordulniok észak felé. 7300 km.-es út után minden baj nélkül érkeztek vissza Bulgáriába.

A háború után a németeknek valamennyi használható állapotban lévő léghajójukat ki kellett szolgáltatni az antant-hatalmaknak a pontos tervrajzokkal együtt. Hetet át is adtak nekik, amelyek közül Franciaország, Anglia és Olaszország 2—2-t, Japán pedig egyet kapott. A többit a német legénység az átadás előtt megsemmisítette. Ezek fejében Amerikának hadikárpótlást kellett volna fizetnie. Az Egyesült Államok kormánya azonban a németekkel kiegyezett oly módon, hogy Németország kötelezte magát arra, hogy a pénzbeli kárpótlás helyett egy 70.000 köbméteres zeppelint épít a legmodernebb tervek szerint. A békeszerződés azonban a Németország területén építhető léghajók maximális köbtartalmát 30.000 köbméterben állapította meg, de az amerikai kormány közbelépésére a szövetséges hatalmak eme korlátozástól ez esetben eltekintettek.

Két esztendő munka után a múlt nyáron készült el az óriási zeppelin, amely százhuszonhatodik a napvilágot látott zeppelinek sorában. Mielőtt az Óceánon keresztül tervezett hosszú útjára indították volna, néhány próbarepülést végeztek vele a környező államokban és a nagyobb német városok fölött.

Miután a próbarepülések sikerrel jártak, október 12-én reggel fél hétkor a Z. R. III. útnak indult új hazája felé. A léghajót dr. Eckener kapitány, a friedrichshafeni művek műszaki igazgatója — Zeppelin gróf régi munkatársa — vezette 30 főből álló kipróbált legénység élén. Előbb Svájc, majd Franciaország fölött haladtak keresztül. A léghajó kormányosának elbeszélése szerint Franciaországban a falvakban s a városokban egy teremtet lelket sem láttak. Mindenki behúzódtott a házakba s csak mikor már jó messzire jártak, akkor sereglettek ki az utcára a kíváncsi emberek. A franciáknak ez a furcsa magatartása országosan szervezett tüntetés volt Németország ellen.

A léghajó mindvégig simán tette meg az utat. Az Azorok körül ugyan viharba került, de ez a léghajóra csak annyi hatással volt, hogy útját kissé észak felé irányította. Ily módon ugyanis kedvezőbb légáramlatba került s ez lehetővé tette, hogy egy hosszú útszakaszon keresztül, mintegy 180 km.-es sebességgel folytassa útját Új-Skócia partjai felé.

Az Egyesült Államokban óriási érdeklődéssel várták a zeppelin megérkezését, amely minden más eseményt, még az elnökválasztási küzdelmet is háttérbe szorított. Amerikában hosszú idő óta nem volt olyan izgalom, mint ezekben a napokban. A leszállás helyére, Lake Hurst-be, annyi idegen érkezett, hogy sok ezer embernek csak a szabad ég alatt jutott éjjeli szállás. Newyorkból nagyobb rendőresapatot küldtek Lake Hurst-be és katonaságot vezényeltek ki, mert attól tartottak, hogy a nagy tömeg esetleg keresztülgázol majd egymáson a léghajó leszállásakor. A Z. R. III. érkezésének idejére a dehányzást egész Lake Hurst területén megtiltották, hogy ily módon a tűzveszélynek minden lehetőségét elkerüljék. A léghajó érkezésének hírére az Amerikában időző wellsi hereeg is Lake Hurst-be utazott.

Newyorkban éjszaka a város fölött nagy fényplakátok vetítették a kifeszített vásznakra a Z. R. III.-ról érkező jelentéseket és a tőzsdén, a kávéházakban, az utcákon, valamint a fogadási irodákban ezerszámra kötöttek fogadásokat arra, hogy megérkezik-e a zeppelin és milyen órában.

Nem akarok részletesebben belemélyedni Eckenerek diadalútjába, mert a leírásnak *valóságos regénnyé kellene kiszélesednie*. A fogadtatásnak csupán három momentumát óhajtom felemlíteni: *a legfontosabbat, a legérdekesebbet és a legmeghatóbbat*.

A *legfontosabb* momentum a közvélemény meghódításában nyilvánult meg, amely abban nyert legpregnansabb kifejezést, hogy *a német kölcsönt egy félóra alatt tízszeresen túljegyezték*.

A *legérdekesebb* és a legemlékezetesebb a newyorki fogadtatás volt. Mikor október 15-én a hajnali órákban a zeppelin megjelent a newyorki Szabadság-szobor fölött, *fűsiketítő hajótűlkölés ébresztette fel álmaiból a főváros lakosságát*. A házakra német lobogókat tűztek és nemcsak az utcákat, hanem a háztetőket is ellepték az ujjongó emberek. Az elnök később kihallgatáson fogadta a 30 németet és *Newyork azóta díszpolgáraivá avatta őket*.

A fogadtatás *legmeghatóbb* része az a jelenet volt, midőn a zeppelinek szülővárosának, Friedrichshafennek hét Amerikába szakadt kisleánya hamisítatlan hazai dialektussal elmondott beszéd kíséretében átadta a léghajó parancsnokának az Amerikában élő friedrichshafeni németek virágait...

A „Z. R. III.” Friedrichshafenből a lakehurst-i repülőtérig 8000 km.-t tett meg 80 és fél óra — azaz 3 és egyharmad nap alatt. Teljesítménye kétségtelenül új rekord és világszenzáció volt, de korántsem akkora, amilyennek a sajtóból visszatükröződött. Az L—59 keletafrikai útja 96 óráig tartott és 7300 km.-t tett ki, távolságban tehát megközelítette, időtartamban pedig éppen úgy felülmúlta a „Z. R. III.” teljesítményét, mint Lehmann kapitány 101 órás felderítő útja az Ostsee fölött. Ami az Atlanti Óceán átrepülését illeti, ez sem az első eset, mert az Angliában épült „R—34” jelzésű zeppelin-utánpótló már 1919-ben sikeresen megtette az utat Európa legnyugatibb szigetétől Amerikának legkeletebbi félszigetéig és vissza úgyannyira, hogy az amerikaiak e sikeren felbuzdulva nyomban meg is rendeltek egy nagyobb típusú léghajót Angliában, hogy azzal próbajáratokat indítsanak Európa és Amerika között. A megrendelt második zeppelin-utánpótló — az „R—38” — elkészült ugyan Angliában, de nem volt sok köszönet benne. Egy gyors kanyarodónál, mikor az amerikai tiszték is rajta voltak, *derékban kettéroppant*, magával rántván a megsemmisülésbe az angol legénységet, az amerikai átvételi bizottsággal együtt.

Hasonló szerencsétlenség érte a francia kezekre került zeppelint is, amely a francia keresztségben a „Dixmude” elnevezést nyerte, midőn másfél esztendővel ezelőtt a Földközi-tenger fölött viharba jutva a helytelen vezetés következtében tönkrement.

A „Z. R. III.” bravúros útja, ha nem is volt a legelső ilyenmű teljesítmény, ez semmit sem von le értékéből, csupán alkalmat ad annak dokumen-

tálására, hogy a németek egy tervszerűen előkészített propagandával mily ügyesen felébresztették az egész világ úgyszólván minden társadalmi rétegének az új zeppelin iránt való érdeklődését és azon keresztül reáirányították a világ figyelmét a leláncolt Németországra, amely a versaillesi halálos ítélet súlya alatt is megtartotta alkotóképességét és újabb bizonyosságot tett a német építő és szervező erőről, melyre nemcsak a saját nemzetének, hanem az egész világnak szüksége van.

A technika világának különböző terrénumain — a rádió, az aviatika, a kémia stb. terén — az utóbbi hét esztendő folyamán jelentékeny haladás történt. A léghajózás terén azonban egy lépést sem haladt előre a tudomány ezen idő alatt, jóllehet a fejlődésre itt is tágas tér kínálkozott volna. Ennek oka elsősorban abban keresendő, hogy a léghajó-technika tekintetében Németország jóformán megközelíthetetlen magasságokban áll a többi nemzet fölött, a német kéz megkötése tehát — amit az antant a békeszerződés értelmében kiméretlen erőszakkal hajtott végre — egyúttal a világ léghajós technikájának fejlődését kötötte gúzsba.

A háború óta eltelt hét esztendő folyamán a repülőgépjáratok útján üzemben tartott légiforgalom impozáns méreteket öltött nemcsak Európában, hanem a többi világrészben is. Mintegy 50.000 kilométert tesz ki az üzemben lévő légiforgalmi vonalak hossza. (Körülbelül hatszor annyi, mint Csonka-Magyarország egész vasúti hálózata.) Mialatt a repülőforgalom ily nagyarányú fejlettségi fokra emelkedett szerte a világon, a kereskedelmi léghajózást annyira elhanyagolták, hogy egyetlen léghajó-út sem létesült sehhol sem, mert a németek tétlenségre voltak kárhoztatva, míg más nemzet léghajósainál a megfelelő szakértelem hiányzott.

Pedig a nemzetközi légiközlekedés lebonyolításánál a léghajó bizonyos esetekben épp oly nélkülözhetetlen közlekedési eszköznek bizonyult, mint a repülőgép. A nagy távolságoknak egyhuzamban történő áthidalására a léghajó sokkal alkalmasabb, mint a repülőgép. Az óceánok áthidalása repülőgéppel ma még rendkívül kockázatos feladat, míg léghajóval — amint a „Z. R. III.” útja bebizonyította — nem tartozik a legsúlyosabb problémák közé. A repülőgépnek nagyobb ugyan a sebessége,* a léghajónak viszont a teherbírása több. A léghajó nagyobb teherbírása lehetővé teszi, hogy több benzint és olajat vigyen magával s így egyhuzamban nagyobb távolságot tehessen meg, mint a repülőgép.

Amerikában komolyan foglalkoznak egy érdekes tervvel, amely szerint rendszeres zeppelinekkel kombinált repülőjáratok futnának körül az egész Föld kerekén a következő útvonalon: Newyork—San-Francisco—Wladivosztok—Moszkva—Berlin—London—Newyork. A tenger felett léghajók, a szárazföld felett pedig repülőgépek közlekednének. A Földet körülvevő légivonalnak egy része már most is üzemben van, még pedig Amerikában az Atlanti- és a Csendes-Oceán partjait összekötő Newyork—san-franciscói vonal, továbbá Európában a Moszkva—Berlin—londoni vonal. Ezeket

* A repülőgéppel eddig elért maximális sebesség óránként 448 km. A kereskedelmi repülőgépek átlagos forgalmi sebessége óránként 150—180 km. A léghajók átlagos sebessége 100—110 km. óránként.

a járatokat kellene — a terv értelmében — a még hiányzó viszonylatokon kiegészíteni. Az eddigi számítások szerint az egész földközi út mindössze tíz napot venne igénybe.

Újabban az Északi Sarknak zeppelinrel való megközelítéséről is sok szó esett — különösen Amundsen sikertelen kimeneteli repülőexpedíciója óta. A szakkörök véleménye szerint ez a vállalkozás jóval kisebb nehézségekbe ütközne, mint az Atlanti-Oceán átrepülése. Németországban a terv megvalósításával már is komolyan foglalkoznak — a mozgalomhoz Nansen, a kiváló sarkkutató és dr. Eckener, a „Z. R. III.” kapitánya is csatlakozott — és az expedícióhoz szükséges négy millió márkára Németországban nemzeti gyűjtést indítottak. A terv keresztülvitelét valószínűleg nem fogja befolyásolni dr. Eckener azon kijelentése, hogy Amundsen nem hajlandó együttműködni a háború alatt tanúsított németellenes magatartása miatt. Amundsen egyébként — a legújabb hírek szerint — egy olasz félmerev típusú léghajóval akarja legközelebb az Északi Sarkot megközelíteni.

A háború befejezése óta az Egyesült-Államokban nyilvánult meg a legnagyobb érdeklődés a zeppelinek iránt. Németországtól megvásárolták a zeppelinek építésére vonatkozó legújabb szabadalmakat és megkezdték egy nagy zeppelin-gyár felépítését. Első zeppelinjük terveit 1919-ben készítette el Weyerbacher mérnök. A terv csak később került kivitelre. Két évvel ezelőtt hagyta el Philadelphiában a Naval Aircraft Factory hangárját az amerikai büszkesége, az Új Világ első zeppelinje, a „Z. R. I.” (Zeppelin Rigid = merev zeppelin). Ezt a léghajót később „Shenandoah” — magyarul „Csillagok Leánya” névre keresztelték.

A „Shenandoah” méretei körülbelül öt százalékkal voltak kisebbek, mint a Z. R. III. A léghajó 74.360 fontot nyomott, míg az emelőereje 103.000 fontot tett ki. Mintegy 4500 kilométert lehetett vele megtenni egyhuzamban. Hat darab 300 lóerős Packard-motorja óránként 100–110 km.-es sebességgel hajtotta. Motorjainak üzemanyaga benzin- és alkohol-keverékből állott. Alumínium-vázból készült gáztartó szerkezete húsz cellára oszlott. A léghajó előállítási költsége másfélmillió dollárra — mintegy száz milliárd papírkoronára — rúgott. A légióriásnak Lake Hurstben építettek méltó lakhelyet két millió dolláron. Ez a léghajóesernő olyan impozáns méretekké készült, hogy bele lehetne tolni egy darabban az egész washingtoni pályaudvart. Itt lakozik egyébként a „Z. R. III.” is.

A „Shenandoah”-t hidrogén helyett *héliummal* töltötték, amely utóbbi gáz éghetetlen s így a léghajónak a hidrogénnel szemben nagyobb biztonságot ígért. Az első próbautak kifogástalanul teljesítették a hozzája fűzött reményeket. Az első felszállásoknál leginkább német léghajós-tisztek vezették a léghajót és a fényes sikereken felbuzdulva tervbe vették, hogy észak-sarki expedícióra indulnak vele. Az amerikaiak ugyanis a sarkvidéken nagy kiterjedésű széntelepeket szimatoltak s emiatt mindenáron annektálni szerették volna az Északi Sark környékén elterülő szárazföldet.* A sors azonban

beleszólt az elszánt yankeek tervébe: másfél esztendővel ezelőtt ugyanis a vihar egy őrizetlen pillanatban letépte árbocáról a léghajót és magával ragadta. A gáztartályok orra leszakadt, de a gáz csak az első rekeszekből távozott el, úgy hogy a hajón lévő német léghajóskapitánynak sikerült a Shenandoah-t minden baj nélkül a földre kormánoznia.

A léghajót később kijavították és azóta számos briliáns repülést végeztek vele Amerikában. Többek között kelet-nyugati irányban átrepültek vele az Atlanti-Oceántól a Csendes-Oceánig. Az észak-sarki repülőútra azonban egyelőre nem gondoltak. Mikor Amundsen eltűnt, szóba került ugyan, hogy a Shenandoah-t útnak indítják az expedíció felkutatására, de mielőtt erre sor kerülhetett volna (az amerikai kormány nem árult el valami nagy hajlandóságot ebben az irányban), Amundsen életjelt adott magáról.

Rövid idővel ezelőtt a világsajtóban ismét megjelent az amerikai légióriás neve. Ezúttal azonban siker helyett szomorú és végzetes katasztrófával kapcsolatosan.

A megrendítő katasztrófa — amint az eddig rendelkezésre álló adatokból kivehető — a következőképpen történt:

A Shenandoah-t propaganda céljából öt napos gyakorlatra küldték Lake Hurstból Virginián, Ohión és Cansason át Detroitba, majd Michiganbe, hogy onnan ismét visszatérjen kiindulási helyére. A léghajó parancsnokának, az amerikai Landsdowne-nek kifogása volt a terv keresztülvitele ellen ebben az időszakban, mert tapasztalatai szerint Ohio államban ilyenkor nagyerejű orkánok szoktak dühöngeni. A tengerészeti minisztérium ennek ellenére szorgalmazta a parancs végrehajtását — bár itt a jelentések egymásnak ellentmondanak — és a léghajó 42 főnyi személyzettel útnak indult kijelölt útjára.

Szeptember 2-án délután öt órakor emelkedett a levegőbe a zeppelin, de alig haladt néhány száz mérföldet, az éj folyamán Cumberland táján viharba került. Az orkán az ezer méter magasságban haladó léghajót függélyes irányban a föld felé szorította és egyensúlyi helyzetéből kimozdította. A parancsnok nagymennyiségű ballaszt lebocsájtását rendelte el, hogy a léghajót nehéz helyzetéből kivezesse. A zeppelin 3000 m. magasságra emelkedett fel a ballaszt-kibocsájtás hatására néhány perc alatt, de ebben a pillanatban egy erős szélroham két darabra tépte. A léghajó orra leszakadt és a rajta lévő személyzettel a mélybe zuhant. A hátsó rész — ahol a személyzet nem is vette észre a hajóorr leválását — egy darabig még tovább úszott a levegőben és aránylag elég lassan földet ért. Előbb azonban állítólag az is ketté vált.

(Folytatjuk.)

Mentül magasabban állunk, annál nagyobb kört látunk magunk körül s mennél nagyobb kört látunk magunk körül, annál kisebbnek érezzük önmagunkat s így minden fáradságunk, mellyel a mindennapiság színvonalán fellebbre emelkedni törekszünk, csak oda vezet, hogy szerényebbé váljunk.

Éötvös.

* Az Amundsen-expedíció az Északi Sark és Alaska között feltételezett nagyterjedésű szárazföldnek nem akadt a nyomára, úgy, hogy jelentései arra engednek következtetni, hogy a sarkvidéken mindent tenger borít.

Portyázás.

Painlevé francia miniszterelnök a Népszövetség ülésén kijelentette, hogy Franciaországnak semmi más szándéka nincsen, mint Európa békéjének biztosítása. Nem hisszük, hogy egyetlen ember is akadt volna, aki ezt kétségbevonja volna. Mi sem vonjuk kétségbe. Most már, hogy a „legyőzötteket“ kényük-kedvük szerint kirabolták, lefegyverezték, országaikat egymás között felosztották, a hadisarcot kirótták és biztosították, most már igazán nincs többé értelme a háborúnak. Most már szent legyen a béke, a temetők örök békessége, amely a jóllakott „győzők“ és az osztozkodáshoz „társultak“ nyugodt emésztését biztosítja. Az a néhány millió entente-katona igazán szóra sem érdemes — azért nem beszélt róla Painlevé úr sem — de már például az a „legyőzött“, aki gázmaszkot merészel felvenni, amikor fojtógázzal bombázzák, az ellensége a világ békéjének. Aki elrablott vagyonát visszaköveteli, aki nem verejtékez ki nekik elég hadisarcot, aki nem akar heted-izigleni iradékaival együtt örök időkre a „békeszerződések“ zsarnokainak engedelmes rabszolgája lenni, az is a világ békéjét, illetve a francia miniszterelnök úr békéjét veszélyezteti. Már pedig ezt Franciaország nem tűri. Mert lám, például a druzok békéjének biztosítása végett is egyetlen napon 2100 kilogramm bombát dobtak rájuk a francia repülők és pontosan a miniszterelnök békét fuvalázó beszédének napja óta százezer főnyi francia és spanyol hadsereg ágyúzza, puskázza és bombázza a druzokat. Hogy békesség legyen. Mert úgy látszik, hogy a franciák tisztelik ugyan a Népszövetséget, de a béke biztosítására ezt a druzoknál alkalmazott módszert mégis célravezetőbbnek tartják. Tökéletesen igazat adunk nekik. Mi is azt valljuk: a világ igazi békéje, tehát a miénk is, nemcsak a franciáké, szintén így fog valahogy megszületni. Jó ritéz druzok kellenek majd ahhoz is, nem Népszövetség!

*

Azaz, hogy mégsem egészen így áll a dolog, mert ententefelfogás szerint például a garanciaszerződések is hathatós biztosítékai a „győzők“ békéjének. Csak ügyelni kell, hogy azok a „legyőzötteket“ mindenre, a „győzőket“ ellenben semmire se kötelezzék. Úgy, ahogy azt a románok elképzelik. Nekünk köteleznünk kellene magunkat, hogy Romániát sohasem fogjuk megtámadni s ezzel szemben Románia is kötelezné magát, hogy — ne lessék nevetni — ha bajba kerül, nem fog minket megtámadni. Egyébként marad minden úgy, ahogy van, sőt ráadásul még azt is garantáljuk, hogy a „békeszerződés“ revíziójának még a gondolatát is vissza fogjuk utasítani. Csak úgy ingyen, mélységes hálából és jóbarátságból. Ez már csak igazán fényes ajánlat és ami a fő, feltétlenül megbízható, ahogy már 1916-ban meggyőződhetünk róla. Azt az egyet azonban sehogy sem tudjuk megérteni, hogy a ritéz románok kitől is félnek tulajdonképpen. Tőlünk? Hiszen minket az entente teljesen lefegyverzett, ők meg annyi katonát tarthatnak, amennyit akarnak. Vagy talán attól félnek, hogy kétszázezer románra harmincöt-ezer magyar katona is túlságosan sok? Mert ha

csak erről van szó, ezt szívesen garantáljuk nekik, akár írásban is.

*

A nagy infláció kellős közepében, mikor a magyar pénz értéke napról-napra katasztrófálisan zuhan, egy nem éppen konstruktív vicclap megengedte magának a tréfát, hogy egy magyar bankjegy humoros rajzú és szövegű imitációjára, a szokásos hamisítási tilalom helyére azt írta, hogy: „Az államjegyek utánzása nem fizetődik“. A tréfa izléstelen volt, mert az ország reménytelennek látszó, kétségbeesett helyzetét gúnyolta ki, de a valóságban — sajnos — mégis úgy állott a helyzet, hogy igazán nem volt érdemes pénzt hamisítani, mert mire a hamisítványok elkészültek volna, kevesebbet értek volna, mint amibe kerültek. Ha a dolgot ebből a szempontból nézzük, akkor szinte gazdasági konszolidációnk egyik tünetének tekinthetjük az első pénzhamisítók felbukkanását. Igaz, hogy egyelőre még csak a milliósoknál tartanak és hogy még messze vagyunk az upesti hatások boldog korszakától, de hát az igyekezet meg van és ez a fő. A többi aztán magától jön. Már tudniillik, a feayház, ami egyébként az üzleti rezsihez is tartozik. Azt hisszük azonban, hogy senki sem fog elfogultsággal vádolni, ha megállapítjuk, hogy az első fecskék csodálatosképpen mind ugyanazon fajhoz, illetve, pardon: felekezethez tartoznak, amely annak idején megállapította, hogy: „Az államjegyek utánzása nem fizetődik“. Azt hitték, hogy most már ki fog fizetődni. Pedig csalódtak. Tessék csak megkérdezni őket ott a debreceni ügyészség fogházában: „Nu, hát érdemes volt?“

*

Nagyszakácsiban, a „látomások“ immár szomorú nevezetességű színhelyén eldőrdült egy csendőrfegyver: halott és sebesült maradt a nyomában. Nem feladatunk vizsgálgatni, hogy vajon a törvény és az utasítás engedélyével került-e le a csendőr válláról a halál szerszáma, az „ultima ratio rerum“ vagy sem, ezt majd eldöntik az illetékes fórumok. Mi sajnáljuk a kioltott életet, amelyet talán éppen az illetők személyes ártatlansága is tragikussá tesz, de meghajlunk az élők törvényének parancsa előtt, amely a közrendet még ilyen nagy áldozatok árán is fenntartani rendeli. Ha a fegyverhasználat jogos volt, ám feleljenek érte azok, akik a tömeget ellenszegülésre biztatták. És minden fegyverhasználatért felelős mindenki, aki azt hirdeti, hogy a csendőrnek nem szabad fegyvert használnia; felelős a sajtónak az a része, amely ebben az esetben is — a sajnálatos és véres valóság dacára — következetesen „riasztó lövés“-t emlegetett, ami pedig a tapasztalat szerint a legveszélyesebb, mert ellenszegülésre ingerel s ezért utána kivétel nélkül mindig súlyosabb fegyverhasználat szokott következni. Éppen az emberélet köteles kiméltése érdekében van a csendőrnek a fegyverrel való minden komolytalan ijesztgetés megtiltva. A csendőr fegyvere nem játék, azzal nem szabad játszania a csendőrnek — de másnak sem. Különösen, ha tömegről van szó. Mert ha a tömeg vérszemet kap, annak rendszerint ártatlant is megadják az árát. A vérszemet kapott tömeg pedig egyforma, akár rabolni megy, akár imádkozni.

Figgelő.

A bűnügyi nyomozás történetéből.

Irta: ZSOLDOS BENŐ,

budapesti kir. büntetőtörvényszéki bíró.

E lapok mindig tanulságos hasábjain már nagyon sokszor esett szó — különböző megvilágításban — a bűnügyi nyomozások céljáról, feladatairól és napjainkig kifejlődött módszereiről. Bizonyára volt szó nem egyszer a nyomozati rendszerek fejlődési fokozatairól s a ma oly példás intézmény kialakulásának történeti előzményeiről is. E lapok olvasói azonban — erős a meggyőződéseim — kétségtelenül érdekelni fogja az, ha e helyen időnként, feltétlenül megbízható forrásadatok alapulvételével, foglalkozni fogok azzal a kérdéssel, hogy az egyes művelt államok rendőrségi szervezetében miként nyomotak a múltban s minő eredményeket tudtak elérni — többé-kevésbé helyes kutatási elveik alapján és útmutatása mellett — a legkülönbözőbb rendészeti, közigazgatási és igazságszolgáltatási szervezetek.

E munkánkban leghathatósabb segítségünkre szolgál egy éles szemű megfigyelőnek, Arthur Griffiths őrnagynak, az angol börtönök főfelügyelőjének kiváló szorgalommal egybeállított nagy munkája („Mysteries of Police and Crime“), amely alapvető munka ide vonatkozó jellegzetesebb adatainak és még néhány más angol munka feljegyzéseinek felhasználásával szolgáltat vélek tehetni a „Csendőrségi Lapok“ megértő olvasóinak. És valamelyes mértékben mindazoknak, kik a bűnügyi nyomozások történetének tanulmányozásához hasznos adatokat gyűjtenek. Meglehet, ez adatok egy némelyike nem lesz egészen ismeretlen előttük, de — hitem szerint — mégis szolgáltat fogok teljesíteni, hozzájárulva a megvilágítani kívánt egyes fejlődési fokozatok képének teljességéhez.

A bűnügyi nyomozás történetében szinte korszakot nyitó mozzanat volt az, mikor a tudományos vizsgálódás egyik legszámottevőbb eszköze, a mikroszkóp és ezzel rokonműszerek diadalmasan bevonultak a büntető igazságszolgáltatás nagy céljainak szolgálatába. Akkoriban történt egy mindenfelé nagy izgatottságot keltő san-franciscói bűnperben, hogy a nyomozó közegeknek végtelenül sok gondot okozott az igazán rejtélyes gyilkosság valódi elkövetőjének a nyomára akadni. Gyanúsított volt elég, de az eredmény: semmi! Rengeteg időt és energiát pazaroltak már el a hiábavaló puhatolózással. Az eset az volt, hogy San-Francisco-ban agyonszúrva találtak egy fiatal leányt, nem volt semmi más bűnjel, mint lósőrénnyel való néhány szörszál, melyet az áldozat ruháján találtak.

A detektívtestület valamelyik okosabb tagjának véletlenül eszébe jutott, hogy a titokzatos szörszálakat össze kellene hasonlítani az egyik legjobban gyanúsított, de bizonyítékok hiányában már szabadon bocsátott egyén lovának a sörényszálaival. Ez így is történt s a corpus delikti-szörszálakat mikroszkópikus vizsgálat alá vették és a legpontosabban megmérték egy érzékeny mikrométerrel. A vizsgálat fényesen sikerült és meglepő volt, mert a kérdéses lőtulajdonos nem volt más, mint egy általánosan ismert férfi: *Durant*, egyik vasárnapi iskola vezetője. Semmi kétség nem volt: a szörszálak teljesen azonosak voltak.

A bűnügyi főtárgyaláson a vádlott kocsisa azt a fontos tanuvallomást tette, hogy a gyilkosság elkövetésének idején *Durant* tényleg egyedül kocsikázott el hazulról s ő maga hajtotta a lovat. A nyomozást teljesítőket feltevése valóra vált: a vádlott később mindent beismert s a bíróság a bűnösséget meg is állapította.

Hogy a nyomozás sikerre vezetése érdekében látszólag mily jelentéktelen külső körülményekre is tanácsos kiterjeszteni a nyomozó éber figyelmét: mutatja egy eset, melyről a közelmúltban az angol könyvpiacra megjelent egyik jeles *fogorvosi* munka tesz említést. Az eset ideje és szereplőinek neve nincs megörökítve, de jellegzetessége miatt meg kell emlékeznem erről a bűnesetről.

A kérdéses bűneset tárgya: — egy ismeretlen útonálló — sötét estén — megtámadott egy embert a néptelen vidéken. Ez minden erejéből védekezett a támadás ellen, a heves küzdelem erőfeszítései közben fogaival alaposan beleharapott a támadója balkarjába, — ugyanekkor pedig a segítségére kelő kis kutyája a gonosztevő lábikráján hagyott érzékeny nyomokat. A támadó utóljára is, látva, hogy nem boldogul, elinalt, de emlékül elvitte az utas értékes aranyóráját.

Feljelentés folytán a rendőrség erélyes nyomozást indított, de egy darabig eredménytelenül. Körülbelül két hét múlva egy csavargó-külsejű embert tartóztattak le, aki természetesen mindent tagadott. Balkarján azonban egy sebhely volt, amely tüzetesebb megsejmlélésre fogak nyomait tüntette fel. A megtámadott ember kívánságára megnézték a fogoly lábikráját is, amelyen — összehasonlítás után — pontosan ott voltak láthatók a kis kutya fogainak a nyomai. A törvényszék ezek után — bár a vádlott tovább is konokul tagadott — szigorú büntetést szabott ki reá.

Ugyancsak a fogak nyomai vezették sikerre a nyomozást egy szentpétervári szenzációs bűnesetben is. Egy közismert dúsgazdag bankárt egy reggel meggyilkolva találták a hálószobájában. A gyilkos kilétére nem volt semmi nyom, — a detektívek azonban a szoba padlóján egy szivarszipkát találtak, melyről senki sem tudta, hogy a bankáré volt-e vagy más valaké? A szopóka végén — nyilván a tartósabb használatból — fogak bemélyedései voltak láthatók. De a halott fogai egyáltalán nem feleltek meg ezeknek a bemélyedéseknek. Erre aztán elővették a bankár egész személyzetét. Most már tisztán a fogak vizsgálatára fektették a fősúlyt a nyomozásnál. Ime, kiderült aztán, hogy a bankár kedvelt szakácsának első fogai a legpontosabban beillenek a szivarszipókán látható fognyomokba. A felfedezés mindenkire nézve meglepő volt, mert épen a szakács volt az, akire a legtávolabbról sem gyanakodtak. Ez eleintén tagadott, később azonban, miután a most már helyes irányba terelődött nyomozás és szigorú vizsgálat más egyéb terhelő adatokat is derített ki vele szemben, — töredelmesen beismerte a gyilkosság elkövetését.

*

Ez a két eset — bevezetésképpen — csak egy kis „jelző“-féle akar lenni további feljegyzéimhez. Legközelebb Franciaország bűnügyi nyomozásának múltjára fogok egy-két adattal rávilágítani.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

Az olasz csendőrség.

SZABÓ JENŐ százados fordítása.

(Folytatás.)

Az elkövetett bűncselekmények nyomozása.

97. A bűncselekmények elkövetését vagy folytatását a csendőröknek minden rendelkezésre álló eszközökkel meg kell akadályozni.

98. A bűncselekmény esetleges nyomait, különösen akkor, ha megsemmisülés veszélye fenyegeti, s ha erre szükség van, szakértőkkel kell biztosítani.

A bíróság megérkezéseig, — ha nincs veszély a késedelemben, — a csendőrség tevékenysége a bűncselekmény nyomainak megőrzésére és a bűnjelek biztosítására szorítkozik.

Elfogást a csendőrök csak abban az esetben eszközölnek, ha a tettenért oly bűncselekményt követett el, amely három havi vagy annál nagyobb szabadságvesztés büntetést von maga után.

Ha olyan bűncselekményről van szó, amelynek a tettenkapás alkalmával nem lehet azonnal megállapítani a törvény által meghatározott büntetés mérvét, bár az elfogást — a bűnvádi perrendtartás értelmében, mely szerint mindenki elfogandó, aki bűncselekmény elkövetésén tetten kaptatik — végrehajtják, kötelesek azonban az illetőt további eljárás végett a hatóságnak azonnal átadni.

Ilyen esetekben azonban a tettenkapás fogalmának meghatározásánál nagy körültekintést kell tanúsítani s csak akkor így eljárni, ha a fennmaradt nyomok még láthatók, vagy ha a bűnjelek a helyszínen vannak.

Nem esnek a fenti eljárás alá:

a) A munkakerülők, csavargók, koldusok, a rendőri felügyelet alatt állók, a személy- és vagyonbiztonság, nemkülönben a nyilvános, vallás ellen elkövetett bűncselekmények miatt már büntetett előéletű egyének, akik bármikor elfogathatók, ha bűncselekmények gyanúja terheli őket.

b) Más gyanús egyének (Bűnvádi perrendtartás 206. §. első része) akkor is elfogadható, ha annak a bűncselekménynek a büntetése, amelynek elkövetésénél tettenérték, három hónapnál kevesebb, de hat napnál több.

Tizennégy évesnél fiatalabb egyéneket nem szabad elfogni, ha a bűncselekmények elkövetésénél helyes ítélőképességgel bírtak; ha azonban súlyos természetű bűncselekményt követtek el vagy pedig szülőiknél vagy környezetükben romlásnak vannak kitéve, további intézkedések végett az illetékes hatóságnak kell átadni.

Ha súlyos bűncselekményt követtek el és kellő ítélőképességgel bírtak, el kell őket fogni.

Hasonló eljárás alá esnek a 24 évnél fiatalabb siketnémák is.

99. A bűncselekmények nyomozását — elvben — az őrsparancsnok személyesen végzi, azonban a 321. pont szerint kisebb súlyú bűncselekmények nyomozására alárendelt altisztjeit is felhasználhatja.

100. Tettenkapás esetében és ha a késedelem veszéllyel jár, a csendőr altisztek a bűnvádi perrendtartás intézkedéseinek szem előtt tartása mellett a tettes vagy a többi gyanúsított lakását átkutathatják.

Órizkedjél a gúny és elmésség kétélű fegyverével érzékenyen sérteni másokat; a biztató kacagás, mely elmésségedet kíséri, hamar elhangzik, de az érzékenyen sértett kebelben visszamarad a keserűség és hiúságod pillanatnyi diadalát másnak fájalmán s elvesztett szeretete árán vásároltad meg.

Deák.

A közcsendőrök nincsenek ezzel a joggal felruházva s ha házkutatást kellene foganatosítani és altiszt nem áll rendelkezésre, akkor a közbiztonsági szervektől kell egy hivatalnokot kérni vagy pedig a községi előjáróságot igénybe venni, mert ellenkező esetben házakba, műhelyekbe, gyárakba és a hozzátartozó vagy körülkerített udvarokba bemenni nem szabad.

Kivételt képez a tettenkapás esete vagy ha nyomon üldözésről vagy segélykiáltásról van szó és a késedelem közvetlen veszéllyel jár; ezekben az esetekben a közcsendőr is bemehet a magánlakásokba a tettes elfogása, a menekülő üldözése vagy a veszélyben levő megmentése céljából.

Tettenkapás esetében sem szabad üldözni, ha valaki diplomaták házában keres menedéket vagy pedig idegen hajóra menekül; ilyen esetekben a belügy, illetve a külügyminisztérium tájékoztatása végett a közvetlen előjáró parancsnokságnak kell jelentést tenni.

Házkutatást csak nappal lehet tartani és pedig október 1-étől március 31-ig reggel 7-től d. u. 5-ig, április 1-től szeptember 30-ig reggel 5-től este 8-ig.

102. Tényleges állománybeli elfogott csendőregyént közvetlen előjáró parancsnokságának kell átadni, ha az a közelben van.

Ha azonban a közvetlen parancsnokság az elfogató helytől messze van, akkor annak a katonai körletparancsnokságnak kell átadni, amelynek területén az elfogás eszközöltetett.

Más testülethez tartozó (pénzügyőrség, börtönőrök, stb.) egyéneket mindig a közvetlen előjáróknak kell átadni, bárhol is állomásoznak azok.

Tényleges szolgálatban álló katonai egyénekről, ha azok hivatalból üldözendő bűncselekményt követtek el, akár vont az maga után elfogást, akár nem, az illetékes őrsparancsnok jelentést szerkeszt, amely azonban csak tájékozással és nem feljelentéssel jellemezhető; a jelentés egy-egy példányát saját közvetlen előjáró parancsnokságának, az illető csapattestének parancsnokához, — elfogás esetében — annak a parancsnokságnak, amelynek átadatott s végül az illetékes bíróságok is meg kell küldeni.

103. Ha a bíróság a bűncselekmény helyszínére kiáll, a csendőrök — igazságügyi tisztviselő jellege megszűnik — s tevékenységük a bíróság felhívásának foganatosítására szorítkozik.

105. Magánindítványos bűncselekményeknél követelni kell, hogy a sértett írásban adja elő panaszát, azon figyelmeztetéssel, hogy ellenkező esetben nem lehet ügyében eljárni.

Az elfogató parancsok végrehajtása.

112. Az elfogató parancsok rendszerint megfelelő megkereséssel a csendőrpáncsnokságokhoz küldetnek. Azonban, ha ténylegesen szolgáló katonai egyénekről van szó, ezeket a parancsokat a hadbírótagjai vagy a polgári bíróságok az illetékes csapattest vagy körletparancsnokságnak küldik meg; ha véletlenségből ilyen elfogató parancs a csendőrpáncsnokságokhoz érkeznék, akkor ezt azonnal az illetékes csapattest vagy körletparancsnokságnak kell megküldeni.

Ugyanezt az eljárást kell követni, ha a királyi pénzügyőrség vagy börtönőrök ellen érkeznék ily parancs, kivéve, ha a késedelem veszély származna, amely esetben az elfogató parancsot azonnal végre kell hajtani.

Ha a városi rendőrség kötelékébe tartozó egyének ellen érkezik elfogató parancs a csendőrséghez, akkor azt azonnal vissza kell juttatni a kibocsátó hatósághoz, azon megkereséssel, hogy forduljon közvetlenül az illetékes parancsnoksághoz vagy közbiztonsági szervhez. Kivételt csak az az eset képez, ha a közvetlen megszökés lehetősége forog fenn, amely esetben az előírások szerint kell eljárni.

Ha az őrsparancsnok arról értesül, hogy az az egyén, aki ellen elfogató parancs lett kiadva, más őrs körletében tartózkodik, akkor az elfogató parancs

másolatát köteles az illető őrsparancsnokságnak azonnal megküldeni.

114. Az elfogások eszközlése végett a csendőrök nappal a lakásokba is behatolhatnak.

Éjjel azonban csak az elfogató parancsot kibocsájtott hatóság írásbeli rendelkezésére hatolhatnak be a lakásokba s ekkor is a közbiztonsági szervek egy hivatalnokának vagy a községi előljáróság egy tagjának vagy helyettesének jelen kell lennie.

Ha ezek a feltételek hiányoznak, úgy a csendőrség csak a lakás őrzésére szorítkozik s megteszi a kellő intézkedéseket, hogy az elfogandó egyén szökését megakadályozza.

Nem tekintendők azonban lakásoknak a vendéglők, kávéházak, színházak és más nyilvános helyiségek, ahol a csendőrök az elfogások foganatosítása végett bármikor is megjelenhetnek. Ilyen helyeken is vigyázni kell azonban arra, hogy az ott tartózkodó egyének felesleges zaklatásnak ne legyenek kitéve.

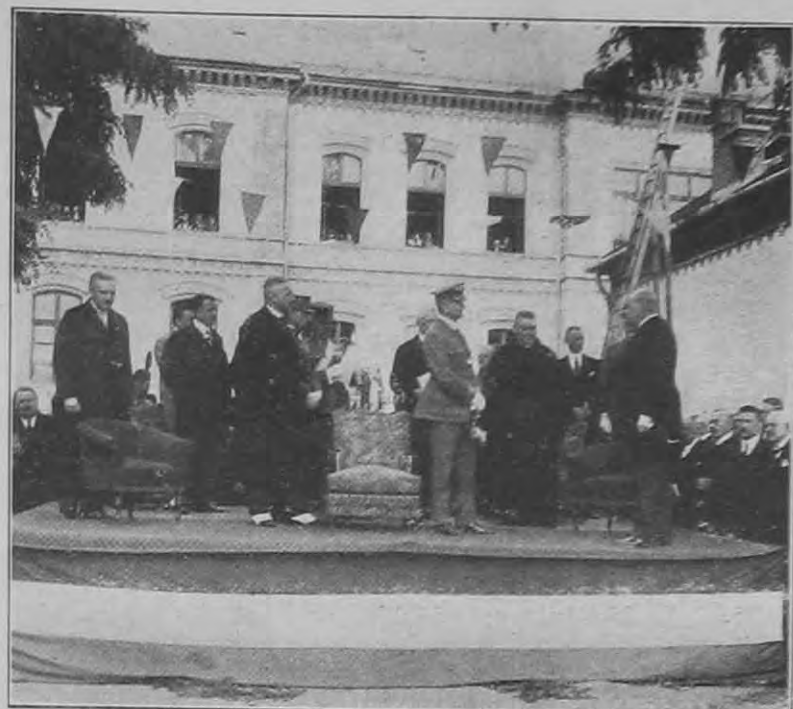
115. Elvül tekintendő, hogy az elfogató parancsot nem kell végrehajtani (kivéve, ha a nyomok megsemmisítésétől, megszökéstől kell tartani vagy olyan egyénekről van szó, akiket súlyos bűncselekmény gyanúja terhel vagy ilyenért lettek elítélve), ha az illetők a tömeg között tartózkodnak és az ellen-szegülésre kilátás van.

116. Ha egy elfogandó egyén elfogása nem sikerül, erről 15 napon belül az elfogató parancsot kibocsájtott hatóságnak jelentést kell tenni. Ezt a jelentést a községi előljárósággal láttamoztatni kell.

118. Ha valamely elfogandó egyén temp'omba menekül, az elfogást itt is eszközölni kell. Tekintettel kell lenni azonban a helyiség rendeltetésére s vigyázni kell, hogy a szertartás meg ne zavarassék. Az eljárásról a papot azonnal értesíteni kell.

119. Ha az elfogandó egyén beteg, akkor gondoskodni kell a megfelelő őrizetről s a bíróságnak azonnal jelentést kell tenni. A további őrzésről aztán a bíróság gondoskodik.

120. A közvetlen hadnagyságok, valamint az első és másodosztályú szakaszparancsnokságok parancsnokai azoknak az elfogató parancsoknak a másolatát, amelyek olyan egyénekre vonatkoznak, akik egy évnél nagyobb szabadságvesztés büntetéssel sújtottak s amelyekben a nyomozás három hónapon belül eredményre nem vezetett, a belügyminiszternek terjesztik elő, ugyancsak ide terjesztik elő azon elfogató parancsok másolatát is, amelyek olyan egyénekre vonatkoznak, akik állambiztonság elleni bűntettel, rablással, zsarolással, gyújtogatással, gyilkossággal, szökéssel, hatóság elleni erőszak bűn-

A balassagyarmati kiállítás megnyitása szeptember 6-án. A reálgyimnázium udvarán felkértek a kormányzó urat a kiállítás megtekintésére. Az emelvényen balról jobbra Szcitovszky Béla, a képviselőház elnöke, Bud János pénzügyminiszter, dr. Sztranyavszky Sándor főispán, Magasházy László szárnysegéd, a kormányzó úr, mögötte Bartha Richárd, a kabinetiroda főnöke, Vass József helyettes miniszterelnök. Fabinyi Lili fényképe.

tettével, pénzhamisítással, büntetésekre való szövetkezéssel, súlyos testi sértés büntetével vannak terhelve s végül mindazokat, amelyeknek az elfogandó egyének jegyzékébe való bevezetését a bíróság külön is kérte.

Az elfogandó egyének jegyzéke az elfogandó egyének nyilvántartására szolgál. Ezeket a belügyminiszter 15 naponként adja ki a légióparancsnokságoknak, melyek aztán minden alárendelt őrsparancsnokságnak kiadják. Az őrsparancsnokok átnézik a jegyzéket s meggyőződnek arról, hogy nincs-e benne oly körözött egyén, aki területükön tartózkodik, vagy pedig, akinek a körözése be lett szüntetve. A jegyzékek együtt tartandók és évvégével lesznek iratározva.

Az őrsparancsnokok, valahányszor elfogást eszközölnek, győződjenek meg arról, hogy az elfogott egyének nem szerepelnek-e a nyilvántartásban s erről és minden más változásról a tiszti előljáróknak tegyenek azonnal jelentést, hogy azok a belügyminisztert a nyilvántartás helyesbítése végett azonnal tájékoztathassák.

Az őrs, szakasz és hadnagyság parancsnokságok az elfogandó egyéneket abc. sorrendben nyilvántartják.

A katonaszökevények és állítási kötelezettségüknek eleget nem tett egyének elfogása.

122. A katonaszökevények vagy állítási kötelezettségüknek eleget nem tett egyénnel szemben való fellépésnél a személyazonosság megállapítására különös tekintettel kell lenni s ki kell terjeszkedni arra is, hogy az illető nincs-e felmentve, hogy felesleges elfogások kikerülhetők legyenek.

Sohasem szabad a súlyos betegeket vagy azokat elfogni, akik szemmel láthatólag oly hibában szenvednek, hogy katonai szolgálatra alkalmatlanok. Ilyen esetekben a csendőrök csak egyszerű megállapításokra szorítkozzanak s jelentésüket az őrsparancsnoknak tegyék meg, akinek aztán kötelessége az elfogást elrendelő hatóságot azonnal értesítenie.

123. A királyi hadsereg kötelékébe tartozó katonaszökevényeket, ha személyazonosságukhoz kétség nem fér, annak a katonai ügyésznek kell átadni, akinek illetékességi területén az elfogás történt. Ha azonban az elfogató parancsban meg van az átadási hely jelölve, akkor az illetőt oda kell elővezetni.

A balassagyarmati kiállítás megnyitása szeptember 6-án. Nagylőci és ludányi leányok felvonulása a kormányzó úr előtt a balassagyarmati reálgyimnázium udvarán. Fabinyi Lili fényképe.

126. Ha a királyi pénzügyőrség valamely tagja fogatlik el egyszerű szökés miatt és más büncselekmény nem terheli, az őrs fogdájában lesz elhelyezve, egyidejűleg azonban a további intézkedések megtétele végett előljáró parancsnokságát is értesíteni kell.

Ha azonban minősített szökésről van szó, akkor annak a katonai ügyésznek kell átadni, ahol az elfogás történt s egyidejűleg azt a pénzügyi hatóságot is értesíteni kell, amely az elfogató parancsot kibocsátotta.

127. Külföldi katonaszökevényeket, mintán a katonai hatóság már kikérdezte, a közbiztonsági szervek hatóságának kell átadni.

133. Minden hadnagyság, szakasz- és őrsparancsnokság betűsoros névjegyzékben nyilvántartja saját körletének katonaszökevényeit s azon egyéneket, akik állításkötelezettségüknek nem tettek eleget.

Tartósan szabadságolt katonai egyének ellenőrzése.

134. A királyi csendőrök ellenőrizni tartoznak, hogy a tartósan szabadságolt katonai egyének a szabadságos levelükben megjelölt útiránytól el ne térjenek s a kijelölt helyre idejében megérkezzenek. Azokkal szemben, akik öt napon belül szabadságolási helyükre meg nem érkeznek, úgy kell bánni, mint a katonaszökevényekkel s el kell őket fogni.

Örködni tartoznak továbbá afölött is, hogy a fegyvergyakorlatra való behívásnak eleget tegyenek s tartózkodási helyüknek változtatását az illetékes községi előjáróságnak idejében bejelentsek, továbbá, hogy az előírt engedély nélkül külföldre ne távozzanak.

Ellenőrizni tartoznak továbbá a szabadságolt csendőr egyéneket is és kötelességük azokat, akik valamely büncselekményt követtek el, vagy pedig magatartásuk miatt nem alkalmasak arra, hogy a testületben továbbra is szolgálhassanak a közvetlen parancsnokságuknak bejelenteni, amely jelentést szolgálati úton a légióparancsnoksághoz kell előterjeszteni.

135. Az őrsparancsnoknak és alárendeltjeinek ismerniük kell az őrskerületükben lakó szabadságolt tiszteket s ha azok elhalnak, ezt a körülményt a halotti bizonyítvány csatolása mellett szolgálati úton a katonai körletparancsnokságnak be kell jelenteniük.

Meggyőződni tartoznak továbbá időnkint a rendőri felügyelet alá helyezett katonai egyének magatartásáról s ha azok lakhelyet változtattak volna, vagy pedig elhaltak volna, azt a parancsnokságot, amely a felügyeletet elrendelte, értesíteni kötelesek és pedig azon a szolgálati úton keresztül, amelyen a rendelet annak idején az őrsre érkezett.

A határszéli vasúti állomások székhelyén vagy ennek közelében lévő tiszti- vagy őrsparancsnokságoknak kötelessége a külföldről érkező tartósan szabadságolt katonai egyének részére, akik katonai szolgálati helyükre az utazást vasúton folytatják, az utazási igazolványokat kiállítani.

Az ilyen utazási igazolványok a katonák kérésére azon okmányok alapján lesznek kiállítva, amelyeket az illető az elindulási hely királyi konzulátusától megával hozott.

A szabadságos katonák ellenőrzése.

138. A rendes vagy rendkívüli szabadságon lévő katonai egyének, ha családi költözködésből kifolyólag szabadságolási helyüket változtatni kénytelenek, akkor az új tartózkodási helyükön szintén az őrsparancsnokságnál jelentkeznek. Az őrsparancsnokság az utazási igazolványt láttamczza és a szabadságolt katonai egyén illetékes parancsnokságának jelentést tesz, hogy az a új utazási igazolvány kiállítására volna szükség, kellő időben gondoskodhassék.

140. A szabadságos katonáknak a csendőrök felszólítására a szabadságolási igazolványt mindig fel kell mutatniuk. A csendőrparancsnokoknak jogukban áll a szabadságos katonákat csapattestükhöz bevonultatni, ha azok előnytelen magaviseletet tanúsítanak, vagy az előírásokat nem tartják be, súlyos esetben elfogással is lehetnek, de kötelességük az előljáró parancsnokságot

az eljárásról azonnal értesíteni s az elfogást megindokolni.

Szabadságmeghosszabbítást a csendőrség útján kell kérni, a csendőrség a tényeket a kérvényen igazolja.

Ha a kérvény nem nyer idejében elintéztést, a csendőrparancsnokságoknak jogukban áll 10 napi szabadságmeghosszabbítást engedélyezni.

Ha a szabadságon lévő katonai egyén megbetegedik s rendes időre nem képes bevonulni, a csendőrségen a szabadság letelte előtt jelentkezni köteles, ahol orvossal leendő megvizsgáltatásáról gondoskodnak.

Ha betegsége olyan súlyos, hogy a csendőrségnél megielesni képtelen, akkor a csendőrség útján köteles előljáró parancsnokságának orvosi bizonyítványt előterjeszteni, amelyet minden 15 napban meg kell újítani.

145. Ha a szabadságolt katonai részére átadott utazási költséget elkölti és útját folytatni nem tudja, a csendőrség kötelessége őt elfogni és az illetékes csapattestéhez való kísérés végett a legközelebbi katonai hatóságnak átadni.

Ha azonban megállapítást nyert, hogy az utiköltséget önhibáján kívül vesztette el, akkor az illető parancsnoksághoz való bevonulásra szükséges pénzüsséget a csendőrség bocsátja rendelkezésre. Ilyen esetben akkor is be kell az illetőt vonultatni, ha szabadsága még nem járt le; kivételt csak az üdülési szabadság képez. Az összeg megtérítését az illető csapattestétől kell közvetlenül kérni.

A menetelő katonák ellenőrzése.

147. A csendőrség kötelessége a menetelő katonákat vagy katonai osztagokat is ellenőrizni s ha szükségesnek látszik, az utazási okmányokat is elkérhetik, de csak abban az esetben, ha az ellenőrzendő egyén vagy az osztagnak a parancsnoka rangban fiatalabb, mint az eljáró csendőr.

Az ellenszegülőket el kell fogni és a legközelebbi katonai hatóságnak át kell adni.

Örködni kötelesek továbbá afelett is, hogy a katonák kincstári felszerelési cikket stb. el ne adjanak. Ha valamely katonai egyén ily cselekmény elkövetésén érik tetten és az eladott vagy eltulajdonított dolgok értéke a 10 lírát meghaladja, azonnal elfogandó és az illetékes parancsnokságnak átadandó. Ellenkező esetben elég csak jelentést tenni.

149. Ha az őrskörletben csapatok vonulnak keresztül, a csendőrség kötelessége vigyázni arra, hogy egyesek le ne maradjanak és zavart elő ne idézzenek. A lemaradottak a csapattestükhöz való visszakísérés végett elfogandók.

Az átvonuló katonai csapatok parancsnokának felhívására az őrsparancsnokoknak át kell venniük azokat a katonai egyéneket, akik büncselekményt vagy súlyos mulasztást követtek el. A további eljárást a felhívó parancsnokság szabályozza.

150. A ragályos betegségben szenvedő állatokat vagy amelyek tovább menni képtelenek, szintén az őrsparancsnokság veszi át s megőrzésükről s a melléjük adott ápolók ellenőrzéséről gondoskodik.

A ragályos betegségben szenvedő állatokat az őrsök istállóiban elhelyezni szigorúan tilos.

(Folytatjuk.)

Két erő tart felül a sokaságon: az ítélet és az akarat ereje. E kettő nélkül ismereteid csak eltanult ismeretek, tetteid csak alárendelt tettek lehetnek; azonban mind a kettőnek nélkülözhetetlenül kell egybefüzetnie. Mert ítélet erős akarat nélkül lelket szenvedő állapotából, miben körülmény s t'rsaság fogva tartják, ki nem emelheti; erős akarat pedig ítélet nélkül átkodottá s vakmerővé tesz s hibásan választott célok után törekszik.

Kölcsey.

Miután a helyszínén olyan nyom van, melyből a tettes vagy tettesek kilétére következtetni lehetett volna — nem volt található, általánosságban puhatólítottam olyan körülmények után, melyek a további nyomozás kiinduló pontjául szolgálhatnak. Így tudtam meg, hogy egy vámőrzár 6-án este 1922 óra tájban a község alatt a Nagy-Duna parton levő csónakkikötőnél, midőn lesállást tartott, egy embert szőlített igazolásra. A zár vezetőjét, Oláh István vámőrszakaszvezetőt erre nézve kikérdeztem, aki jelentette, hogy este, mikor lesállást tartottak a csónakkikötőnél, egy embert pillantott meg, aki azon kérdésére, „mit akar itt olyan későn”, azt felelte, hogy a Dunára megy vizért, mert felesége beteg; s tényleg egy vízvezető (bádogból) volt nála. Amikor a nevét kérdeztem, azt felelte, hogy Horvát vagyok, fürdő úr, engedje meg, hogy vizet vigyek. Oláh szakaszvezető nem akarta a vízhez engedni, de az ember addig könyörgött, míg megengedte neki, hogy a partra menjen vizet meríteni. Amint az ismeretlen a vedret a vízbe merítette, az a kezéből kicsúszott és a víz alá merült. Erre az

illető a szakaszvezetőt kérte, hogy adja oda puskáját, hogy azzal kihúzza a vedret. Oláh szakaszvezető ezt megtagadta s az embert elküldte a partról, mire az eltávozott. Hogy az ismeretlen tényleg Horvát volt-e, arra nézve a szakaszvezető felvilágosítást adni nem tudott és megjegyezte, hogy a koromsötétben csak annyit látott, hogy termete hasonlított egy Fülöp nevű nagybajesi legényére.

Oláh szakaszvezető ezen jelentését gyanusnak találtam s ezért a nyomozást már oly irányban vezettem, hogy az állítólagos Horvátot előkeríthessem. Ezért a faluban található összes Horvát neveket és az említett Fülöp Bélát is a községhezátára hívtam és a szakaszvezetővel szembesítettem, aki egyikben sem ismerte fel az éjszakai vízfordót. A kikérdezettek — alibi igazolása mellett — tagadták, hogy bármelyikük is vízért ment volna a kérdéses időben és a felesége sem volt beteg egyiknek sem, amiről személyesen is meggyőződtem.

A nyomozás tehát holtpontra jutott. Időközben megérkezett elszakított területéről a meggyilkolt leánya, aki arról értesített, hogy szüleinek bátsó szobájából egy 20 literes libazsíros bődön is eltűnt.

Igy az éjszakai vízfordó ellen újabb gyanu merült fel, hogy annál tényleg vízesveder volt-e, vagy az eltűnt zsírosbődön? Erre nézve a vámőrszakaszvezetőt újból kikérdeztem, ki a feltett kérdésekre jelentette, hogy az illető tényleg nem a fülénél fogva vitte a vedret, mint ahogy azt szokás, hanem a hóna alatt, hogy azonban az vízesveder volt-e, vagy zsírosbődön, nem tudja, mert a holdvilágtalan koromsötétség miatt tisztán nem láthatta. Ezek alapján arra a meggyőződésre jutottam, hogy a tettes csakis az lehetett, aki a kérdéses időben a Dunaparton járt, ennél fogva minden igyekezetemet arra irányítottam, hogy ezt az embert előkerítsem.

Miután minden nyomravezető adat nélkül voltam, a bizalmi embereimnél kezdőzködtem, hogy nem a faluban levő közértalmuak közül követte-e el valaki a gyilkosságot. Így jutott tudomásomra, hogy egy ott lakó Magyar Kálmán nevű kőműves nem szokott dolgozni, 5 gyermeke van, nagy nyomorban élnek, az ember évekként ezelőtti kisebb lopásért büntetve volt s az erőszakos és durva természete miatt mindenki fél tőle.

Ekkor Kacsó Albert és Szalai Sámuel csendőrök-ből állott járőrt a kishíró kíséretében Magyar lakására küldtem s a községhezátához hívtam, házat pedig a járőrrel felügyelet alatt tartottam.

A községhezátánál Magyar Kálmánt a vámőrszakaszvezetővel szembesítettem, de ez Magyarban az éjjeli vízfordót nem ismerte fel, sőt határozottan állította és ismételtelen kijelentette, hogy ez nem a keresett ember, mert hisz ő Magyar már régebbi idő óta ismeri, így azt már a dunai találkozásakor is felismerte volna. Ezenkívül Magyar alibit is elfogadhatóan igazolt.

Ismét úgy látszott, hogy ezen egyetlen nyomot is el kellett ejtenem, amit csupán azért nem tettem, mert Magyar a községhezátánál való előállításakor szokatlanul izgatottan viselkedett. Keresnem kellett tehát az okot a gyanu további fenntartására és erősbbítésére, hogy a házkutatás megtartására az előírt feltételek meglegyenek. Ezért jóindulatot mutattam neki, hogy az magát — amint mondotta is — teljesen tisztázhassa. Felszólítottam, hogy zsebeit ürítse ki. Ezen felszólításomnak Magyar a legnagyobb készséggel eleget tett. Így került elő a kabátja belső zsebéből 58 drb. 10 koronás, 5 drb. 20 koronás és 5 drb. 50 koronás bankjegy. Ez feltűnő volt, mert akkor annyi apró pénz csak üzletekben volt található, másrészt pedig azért, mert előzőleg a feltett kérdésekre tanuk előtt ismételtelen kijelentette, hogy sem a lakásán, sem máshol egy koronányi pénze nincs.

A pénz holszerzésére vonatkozólag kérdőre vontam, mikor is azt felelte, hogy 3–4 héttel ezelőtti Győrben lakó sógorától. Sipos István hajógépészről kapott 75.000 koronát s ez a pénz abból maradt. Ennek megállapítására a győri őrsöt távbeszélőn azonnal utasítottam.

A házkutatás önálló megtartásához megkivánt feltételek most már rendelkezésemre állottak s ezért a járőrrel Magyar lakására mentem és a házkutatást megkezdtem. A kutatást Valuch Lipót 2. oszt. tñts. és a csendőrök végezték, magam pedig Magyar és feleségét tartottam szemmel s azok arcjátékán pererőlpere tapasztaltam, hogy a teljes eredmény már nem lehet messze. A két óra hosszat tartó házkutatás folyamán a lakószobában a járőr a szekrényben a szoknyák között egy vászonzacskóban felakasztva 2.29 kg kristály- és kockacukrot talált, ugyanezek a szekrényben egy lőporos bádogdobozban 23 dgr. szemes pörkölt kávé, melyre nézve Magyar előadta, hogy azokat szintén sógorától kapta.

Ezek után elérkezettnek láttam az időt arra, hogy Magyar őrizetbe vegyem. Vele a községhezátára mentem s a győri őrsöt távbeszélőn utasítottam annak a megállapítására, hogy Magyar a kávé tényleg sógorától kapta-e?

Egyidejűleg intézkedtem, hogy Magyar lakása egy járőr által állandó felügyelet alatt tartassék és hogy a Dunát azon a helyen, ahol az állítólagos Horvát a gyilkosság éjszakáján megfordult, halászkutassák át. Ezen kutatás ugyan közvetlen eredményre nem vezetett, de a keresésnek híre ment s így ennek volt tulajdonítható, hogy 9-én reggel egyik bizalmi emberem arról értesített, hogy Nagybaies községtől kb. 4 km.-nyire a Dunában egy kőrákásba megakadva, egy libazsírt tartalmazó bődönt találtak. A bődönben a meggyilkoltak leánya szülei tulajdonát ismerte fel.

A bődönt Magyarnek is megmutattam, de ő tagadta, hogy azt valaha látta volna. Midőn másnap reggel a győri őrs telefonon jelentette, hogy Magyar sógorától sem pénzt, sem cukrot vagy kávé nem kapott, semmi kétség sem maradt fenn többé arra nézve, hogy a tettes csakis Magyar Kálmán lehet, akinek azonosnak kell lennie azzal az egyénnel, ki éjjel a Dunán vízért járt s akkor nem vízesedény, hanem a zsírosbődön volt nála, melyet szándékosan ejtett bele a Dunába s ha véletlenül a vámőr magáról megfélekedezik s a fegyvert neki átadja, bizonyára azt is lelőtte volna.

Ezért a még hiányzó bűnjelek és egyéb bizonyítékok előkerítése végett most már Magyar padlásán, udvarán és háza tájékán, sőt a szomszédos területeken is a legalaposabb kutatást tartottam, minek eredménye az lett, hogy a legelrejtettebb helyeken 9 drb. szappant, 1 doboz pótkávé, egy fekete rongyba csavarva 10 orsó cérnát, a padlást elrekesztő deszkafalban egy deszka alá beszegezve egy üres pénztárcát, a kémény mellett nád közé dugva, egy rongyba göngyölve pedig 393.000 koronát találtam. A kutatást zseb-villanylámpa fénye mellett fogatosítottam, mert a náddal fedett padlás oly sötét volt, hogy világítás nélkül a kutatás nem lett volna fogatosítható.

Ezek után Magyarnek elfogását jelentettem ki. A bűnjelek előkerítése után Magyar felesége rövid tagadás után beismerte, hogy a gyilkosságot férje követte el, de őt arról — azzal, hogy ha elárulja, megöli — csak utólag értesítette. Miután a boncolás adatai szerint a gyilkosság nagyobbfajta zsebkéssel követett el, Magyarét megkérdeztem, hogy nem hiányzik-e férjének a zsebkése vagy egy más kés. Nemleges válasz után megemlítette, hogy egy körülbelül 35 cm. hosszúságú kőműves talvészó, ami azelőtt a szekrény alatt szokott állni, a gyilkosság óta hiányzik. Ennek a vészónak az előkerítése végett a házat és udvart ismét átkutattam s a vészót a szomszéd nádfedele ház ereszébe bedugva meg is találtam.

A községhezátán a talált bűnjeleket Magyarnek egyenként felmutattam, azonban mindent tagadott. De amikor lelkére beszéltem és figyelmeztettem, hogy tagadása úgysem használ, 10-én délután Magyar lelkileg teljesen megtört s beismerte, hogy a gyilkosságot ő követte el a fent említett vészóval, a részleteket éppen úgy adta elő, mint azt a helyszíni szemle megfigyelésekor következtettem.

A további kihallgatás folyamán beismert még 5 kisebb baromfilopást és egy betöréses lopást, melyet ugyancsak Nagybaieson követett el. Nevezett március 11-én a bűnjelekkel együtt a győri kir. ügyészségnek átadtam, augusztus 12-én a győri kir. törvényszék halálra ítélte. Az ítéletet a kir. tábla is jóváhagyta. Kormányzó úr Ö Főméltósága azonban megkegyelmezett Magyarnek, aki most Vácott tölti életfogytiglani fegyházbüntetését.

SPORT

Országos esendőrségi atletikai és céllövő verseny Szegeden. Az 1925. évi országos atletikai és céllövő versenyünk színhelye Szeged, időpontja pedig szeptember hó 7. és 8. volt. Az első versenynapot erősen beborították az őszi felhők és a kellemetlen hűvös, szinte hideg időben dideregve várták atlétáink, amíg versenyszámukra sor kerül. A verseny aznapi utolsó számát, a rúdugrást pedig már az eső mosta el másnapra. A második nap, Kisasszony napja, azonban annál kellemesebb és üdítőbb napfénnel árasztotta el a szép SzAK. pályát és a jó idő hűségesen kitartott egész napon át. A versenyzők kedvvel, elevenen adták bele erejüket és tudásukat a viaskodásba és különösen a futószámokban néhány gyönyörű küzdelemnek is szemtanui voltunk. A szegedi kerület színeit képviselő *Stift József* g. főhadnagy és *Borovszky Jenő* hadnagy külön említést is érdemelnek. Előbbi azért az önfeláldozásért, amellyel az egyik stafétában ráeső távot igazán és láthatólag minden erejének, egész lelkének

nem egyszer csak igen kemény küzdelem árán. Az atletikát szerető s a versenyt figyelemmel kísérő nézők a küzdelmek komoly és izgalmas részletei mellett bizonyosan jóleső derűvel nézték a két *Marsó* küzdelmét a rúdugrás bajnokságáért. Végre egy testvérharc, amely nem áldatlan, hanem üdvös és jókedvre hangoló. Tavaly még az „öreg“, a százados vitte el a pálmát, az idén azonban már a fiatalabbik nagyobb rugalmassága előtt meg kellett hajolnia.

Ami a szegedi közönség érdeklődését illeti, kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy az a minimálisnál is kevesebb volt. Sem a szép idő, sem pedig a katonazene hangjai nem bírták kicsalogatni a Tisza túlsó partjára amúgy sem szívesen átjáró szegedieket. Azt nem hinnők, hogy a minimális belépési díjak tartották távol az embereket a pályától, inkább az atlétika iránti érdeklődéshiány s a pálya eléggé távoleső voltának tulajdoníthatjuk ezt a feltűnő közömböséget. Mindenesetre több érdeklődést reméltünk egy akkora és oly fejlett metropolistól, mint amilyen Szeged, még akkor is, ha arra gondolunk, hogy atletikánk nivója országos viszonylatban természetesen még nem ígér és nem is nyújthat

Az Abaujszántó—Sátoraljaujhely közötti mérkőzés egy jelenete, közvetlen az abaujszántóiak első gólja előtt.

beleadásával futotta végig, az utóbbi fiatal tiszt pedig azért, mert ugyancsak az egyik stafétában óriási hátránnyal indulva, remek küzdelemmel helyezést biztosított kerületének. Nem csalódunk, ha azt mondjuk, hogy kellő sportneveléssel kiváló atlétát lehetne belőle faragni. Feltűnően és kimagaslóan szép versenyt futott *Erdt György* próbaesendőr (Ecsi) az 1000 m. és az 1500 m.-es távokon, előbbivel 4 p. 46.4 mp., utóbbival pedig 17 p. 16 mp. alatt végezve. Starttól a célegyenesig erős, igen szép, nyugodt és hosszú, egyenletes tempóval vette a köröket, a finise pedig olyan erőt és lendületet áruolt el, amely még sok szép győzelem elérését igéri számára és nagyon is érdemessé teszi arra, hogy sporttisztjei sokat foglalkozzanak vele. A mérkőzésekről általában az a benyomásunk, hogy a legénységi atléták rohamosan fejlődnek és hamarosan komoly riválisai lesznek a tiszti atléták hegemoniájának. Erő és tehetség bőséges számban van s a kezdet nehézségeit immár tökéletesen leküzdöttük ahhoz, hogy ezek a tehetségek az érvényesülés útját kívánják, meg is találják és utat nyissanak a nyomukban haladó tömeg munkájának is.

Régi, erős küzdelmekben kipróbált és tudásuk tetőpontján álló egyes atlétáink természetesen még mindig magasan fölülte állanak atlétikánk általános nivójának és a maguk számaiban kérelhetetlenül le is tarolták a győzelmeiket, de

különbözőbb attrakciókat és látványosságokat. Az ilyen nagyarányú versenyek rendezésében pedig a tapasztaltak szerint még sok a tanulni valónk és éppen ezért kíváncsok, hogy leszűrve a tanulságokat, az eljövendő versenyek rendezésénél felhasználjuk azokat. A sportkedvet és a sportcredményeket jó rendezéssel fokozni nagyon is lehet.

Versenyeredmények: 100 m. síkfutásban 1. Balogh esendőr (Pécs) 12 mp., 2. Plávenszky Ferenc főhadnagy (Budapest), 3. Molnár esendőr (Szeged); 400 m.-es síkfutásban: 1. Plávenszky Ferenc főhadnagy 54.6 mp., 2. Molnár esendőr (Szeged), 55.1 mp., 3. Peskó Mihály esendőr (Debrecen); 800 m. síkfutásban 1. Plávenszky Ferenc főhadnagy 2 p. 15 mp., 2. Dobos Miklós esendőr (Debrecen) 2 p. 16 mp., 3. Berke Károly esendőr (Szombathely); 1500 m. síkfutásban 1. Erdt György próbaesendőr (Ecsi) 4 p. 46.4 mp., 2. Pápai József próbaesendőr (Ecsi), 3. Bene István próbaesendőr (Ecsi); 5000 m. síkfutásban 1. Erdt György próbaesendőr (Ecsi) 17 p. 16 mp., 2. Pápai József próbaesendőr (Ecsi), 3. Szántó Zsigmond őrmester (Székesfehérvár), 4. Csipák József próbaesendőr (Miskolc), 5. Gaál L. Sándor esendőr (Szeged); 110 m. gátfutásban 1. Plávenszky Ferenc főhadnagy, 2. Zsen-geller József főhadnagy (Ecsi), 3. Borovszky Jenő hadnagy (Szeged); 100 m. törzstiszti síkfutásban 1. Rutkorszky Győző őrnagy (Miskolc); 100 m. síkfutásban 35 éven felüli főtisztek

részére 1. Marsó Pál százados (Budapest), 2. Dr. Gergely Sándor százados (Szeged), 3. Csűrös Gyula százados (Debrecen), 4. Uhlig László százados (Budapest); 100 m. síkfutás: 35 éven felüli altisztek számára 1. Veres Péter tiszthelyettes (Ecsi) 2. Sipos András tiszthelyettes (Szombathely); diszkoszvetésben: 1. Gefi Bálint tiszthelyettes (Szombathely) 59,70 m. (a diszkosz-, súly- és gerelydobásnál feltüntetett eredmény a jobb- és balkezes dobások összege), 2. Camerle Raymond százados (Szeged) 52,70 m., 3. Szalai esendőr (Szeged) 50,26 m.; gerelyvetésben 1. Nagy esendőr (Szeged) 73,75 m., 2. Zsengellér József főhadnagy (Ecsi) 67,75 m., 3. Jakus Lajos esendőr (Budapest) 61,50 m.; súlydobásban 1. Camerle Raymond százados (Szeged) 19,81 m., 2. Zsengellér József főhadnagy (Ecsi) 19,42 m., 3. Rósa Sándor próbaesendőr (Ecsi) 18,37 m.; súlydobásban 35 éven felüli főtisztek részére 1. Uhlig László százados (Budapest) 14,99 m., 2. Marsó Pál százados (Budapest) 14,08 m.; súlydobásban 35 éven felüli altisztek részére 1. Gáspár Pál tiszthelyettes (Ecsi) 15,09 m., 2. Kálmán Imre főtörzsőrmester (Szombathely) 14,71 m., 3. Mesteri István tiszthelyettes (Szombathely) 14,70 m.; távolugrásban 1. Marsó Lőrinc főhadnagy (Budapest) 6,02 m., 2. Plávénzky Ferenc főhadnagy (Budapest) 5,69 m., 3. Jakus Lajos esendőr (Budapest) 5,65 m.; távolugrásban törzstisztek részére 1. Rutkovszky Győző őrnagy (Miskolc) 3,20 m.; távolugrásban 35 éven felüli főtisztek részére 1. Marsó Pál százados Budapest 4,93 m., 2. Uhlig László százados (Budapest) 4,75 m., 3. Csűrös Gyula százados (Debrecen) 4,48 m.; távolugrásban 35 éven felüli altisztek részére 1. Jánoska tiszthelyettes (Budapest) 4,59 m., 2. Veres tiszthelyettes (Ecsi) 4,58 m., 3. Bartók Pál tiszthelyettes (Szeged) 4,15 m.; hármassugrásban 1. Bakó László főhadnagy (Budapest) 11,04 m., 2. vitéz Gerencsér főhadnagy (Ecsi) 10,56 m., 3. Marsó Lőrinc főhadnagy (Budapest) 10,43 m.; magasugrásban 1. Molnár József esendőr (Szeged) 160 cm., 2. Zsengellér József főhadnagy (Ecsi) 155 cm., 3. Marsó Lőrinc főhadnagy (Budapest) 155 cm.; rúdugrásban 1. Marsó Lőrinc főhadnagy (Budapest) 247 cm., 2. Marsó Pál százados (Budapest) 242 cm., 3. Szabados esendőr (Ecsi) 230 cm.; 10 km. terepgyorsaságban 1. Domonkos Antal próbaesendőr (Ecsi) 48 p. 40 mp., 2. Csapó József próbaesendőr (Ecsi) 49 p. 10 mp., 3. Sipos Imre esendőr (Miskolc) 50 p. 55 mp., 4. Virág István esendőr (Ecsi), 5. Kaiser András esendőr (Ecsi), 6. Orbán Ferenc esendőr (Pécs), 7. Wirger Imre esendőr (Miskolc), 8. Károly Sándor próbaesendőr (Szeged), 9. Balogh Sándor esendőr (Budapest), 10. Marton Flórián esendőr (Szombathely) 59 p. 30 mp.; svédstafétában (100 + 200 + 300 + 400 m.) 1. Budapesti kerület 2 p. 18,2 mp., 2. Ecsi 2 p. 19,5 mp., 3. Szegedi kerület 2 p. 20,3 mp.; olimpiai stafétában (200 + 200 + 400 + 800 m.) 1. Budapesti kerület 4 p. 10,8 mp., 2. Pécsi kerület 4 p. 11,6 mp., 3. Ecsi 4 p. 11,8 mp.

A kerületek (Ecsi) tisztikarának sorrendje pontozás szerint: 1. Ecsi 125 ponttal, 2. Budapest 104 ponttal, 3. Szeged 61 ponttal, 4. Miskolc 35 ponttal, 5. Debrecen 22 ponttal, 6. Szombathely 20 ponttal, 7. Pécs 19 ponttal, 8. Székesfehérvár 14 ponttal; a kerületek (Ecsi) legénységének sorrendje pontozás szerint: 1. Ecsi 99 ponttal, 2. Szeged 34 ponttal, 3. Miskolc 25 ponttal, 4. Szombathely 20 ponttal, 5. Budapest 19 ponttal, 6. Pécs 19 ponttal, 7. Székesfehérvár 14 ponttal, 8. Debrecen 12 ponttal.

Elméleti egyéni verseny eredménye: Zsengellér József főhadnagy (Ecsi) 3½ pont, 2. Bakó László főhadnagy (Budapest) 4 pont, 3. Dr. Gergely Sándor százados (Szeged) 4 pont. Elméleti ötös csapatversenyben: 1. Budapesti ker. 22 p., 2. Ecsi 26½ pont, 3. Szegedi kerület 29 pont.

Egyéni pontozás és díjazás: 1. Plávénzky Ferenc főhadnagy, Budapest, 23 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. 400 m. síkfutás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem; 3. 800 m. síkfutás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem; 4. 110 m. gátfutás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem; 5. távolugrás: ezüst érem; 6. 100 m. síkfutás: ezüst érem. II. Zsengellér József főhadnagy, Ecsi, 22 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. diszkoszvetés: bajnoki oklevél és plakét, arany érem; 3. Súlydobás: ezüst

érem; 4. Gerely: ezüst érem; 5. Magasugrás: ezüst érem; 6. 110 m. gátfutás: ezüst érem. III. Eradt György próbaesendőr, Ecsi, 20 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. 1500 m. síkfutás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem. 3. 3000 m. síkfutás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem. IV. Pápai József próbaesendőr, Ecsi, 17 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. 1500 m. síkfutás: ezüst érem; 3. 5000 m. síkfutás: ezüst érem. V. Marsó Lőrinc főhadnagy, Budapest, 16 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. Távolugrás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem; 3. Magasugrás: bronz érem. 4. Rúdugrás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem. VI. Domonkos Antal esendőr, Ecsi, 15 p. 1. Tiszteletdíj; 2. 10 km. terepgyorsaság: bajnoki oklevél és plakét, arany érem. VII. Csapó József esendőr, Pécs, 13 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. 10 km. terepgyorsaság: ezüst érem. VIII. Molnár József esendőr, Szeged, 12 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. Magasugrás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem; 3. 400 m. síkfutás: ezüst érem; 4. 100 m. síkfutás: bronz érem. IX. Camerle Raymond százados, Szeged, 11 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. Súlydobás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem; 3. Diszkoszvetés: ezüst érem. X. Szántó Zsigmond őrmester, Székesfehérvár, 10 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. 5000 m. síkfutás: bronz érem. XI. Sipos esendőr, Miskolc, 10 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. 10 kilométeres terepgyorsaság: bronz érem. XII. Borovszky Jenő főhadnagy, Szeged, 8 pont, 1. Tiszteletdíj, 2. 110 m. gátfutás: bronz érem. XIII. Bakó László főhadnagy, Budapest, 7 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. hármassugrás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem. XIV. Csipák próbaesendőr, Ecsi, 7 pont, 1. Tiszteletdíj; 5000 m. síkfutás. XV. Virág esendőr, Ecsi, 7 pont, 1. Tiszteletdíj; 10 km. terepgyorsaság. XVI. Jakus esendőr, Budapest, 6 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. Gerelyvetés: bronz érem; 3. Távolugrás: bronz érem. XVII. Gál esendőr, Szeged, 6 pont, 1. Tiszteletdíj; 5000 m. síkfutás. XVIII. Kaiser esendőr, Ecsi, 6 pont, 1. Tiszteletdíj, 10 km. terepgyorsaság. XIX. Dobos Miklós esendőr, Debrecen, 5 pont, 1. Tiszteletdíj; 2. 800 m. síkfutás: ezüst érem. XX. Balog esendőr, Pécs, 5 p. 1. Tiszteletdíj; 100 m. síkfutás: bajnoki oklevél és plakét, arany érem. XXI. Tiszteletdíj a törzstiszti verseny győztesének: Rutkovszky Győző őrnagynak, Miskolc és 2 arany érem. (Távolugrás és 100 m. síkfutás első). XXII. a) A 35 éven felüli főtisztek első helyezettjének: Marsó Pál századosnak, Budapest, tiszteletdíj és 100 m. síkfutás: arany érem; távolugrás: arany érem; súlydobás: ezüst érem; rúdugrás: ezüst érem; b) 35 éven felüli főtisztek 2. helyezettjének — Uhlig László századosnak, Budapest, tiszteletdíj és súlydobás: arany érem; távolugrás: ezüst érem. c) 35 éven felüli főtisztek 3-ik helyezettjének Csűrös Gyula századosnak, Miskolc, tiszteletdíj és távolugrás: bronz érem, 100 m. síkfutás: bronz érem, súlydobás: bronz érem. XXIII. a) 35 éven felüli altisztek 1. helyezettjének — Veres tiszthelyettesnek, Ecsi, tiszteletdíj és 100 m. síkfutás: arany érem; távolugrás: ezüst érem. b) 35 éven felüli altisztek 2. helyezettjének — Jánoska tiszthelyettesnek, Budapest, tiszteletdíj és távolugrás: arany érem; c) 35 éven felüli altisztek 3. helyezettjének — Gáspár tiszthelyettesnek, Ecsi, tiszteletdíj és súlydobás: arany érem. XXIV. v. Gerencsér főhadnagy, Ecsi. Hármassugrás: ezüst érem. XXV. Pethő Mihály esendőr, Debrecen, 400 m. síkfutás: bronz érem. XXVI. Berke Károly esendőr, Szombathely, 800 m. síkfutás: bronz érem. XXVII. Bene István próbaesendőr, Ecsi, 1500 m. síkfutás: bronz érem. XXVIII. Sipos István tiszthelyettes, Ecsi, 100 m. síkfutás: ezüst érem. (35 év!) XXIX. Szigeti tiszthelyettes, Szombathely, 100 m. síkfutás, bronz érem. (35 év!) XXX. Szalai esendőr, Szeged, diszkoszvetés: bronz érem. XXXI. Szabados esendőr, Ecsi, rúdugrás: bronz érem. XXXII. Gergely Sándor dr. százados, Szeged, 100 m. síkfutás: ezüst érem. (35 év!) súlydobás: bronz érem. XXXIII. Róza próbaesendőr, Ecsi. Súlydobás: bronz érem. XXXIV. Kálmán főtörzsőrmester, Szombathely. Súlydobás: ezüst érem. (35 év!) XXXV. Mesteri tiszthelyettes, Szombathely. Súlydobás: bronz érem. (35 év!) XXXVI. Bertók tiszthelyettes, Szeged. Távolugrás: bronz érem (35 év).

Ötös tiszti csapatverseny eredménye, vándor- és éremdíjazása: 1. Atlétikai elméleti ötös csapatversenyben győztes a budapesti kerület, 22 ponttal, Vándordíj. 2-ik Ecsi 26½ ponttal, 3-ik Szeged 29 ponttal, 4-ik Debrecen 87 ponttal.

➤ HEGEDŰ, HARMONIKA, TÁROGATÓ, CÍMBALOM, GRAMOFON ➤
azaz az összes hangszerek itt a gyárban legelőszöbben kaphatók. Árjegyzék ingyen!

MOGYORÓSSY GYULA

m. kir. szabadalmazott hangszergyára

BUDAPEST, VIII. KERÜLET, RÁKÓCZI-ÚT 71.

TELEFON: József 16-81.

TELEFON: József 16-81.

2. Tiszti ötös csapatversenyek futószámaiban győztes kerületnek (Budapest 60 ponttal) vándordíj és 8 darab aranyozott érem a csapat tagjainak. 2-ik az Ecsi, 40 ponttal, 5 darab ezüstözött érem a csapat tagjainak. 3-ik a szegedi kerület 35 ponttal, 11 darab bronz érem a csapat tagjainak.

3. Tiszti ötös csapatversenyek dobó számaiban győztes kerületnek (Budapest 50 ponttal): vándordíj és 6 darab aranyozott érem a csapat tagjainak. 2-ik az Ecsi 45 ponttal, 7 darab ezüstözött érem a csapat tagjainak. 3-ik a szegedi kerület 40 ponttal, 6 darab bronz érem a csapat tagjainak.

4. Tiszti ötös csapatversenyek ugró számaiban győztes a budapesti kerület 60 ponttal. Vándordíj és 7 darab aranyozott érem a csapat tagjainak. 2-ik a debreceni kerület 35 ponttal, 10 darab ezüstözött érem a csapat tagjainak. 3-ik az Ecsi 25 ponttal, 6 darab bronz érem a csapat tagjainak.

5. A legtöbb egyéni pontot szerzett kerület, a budapesti kerület. Vándordíj 85 ponttal. 2-ik Szeged 27 ponttal, 3-ik Ecsi 26 ponttal.

6. A legtöbb legénységi egyéni pontot szerzett kerület, az Ecsi. Vándordíj 99 ponttal. 2-ik Szeged 34 ponttal, 3-ik Miskolc 25 ponttal.

7. Olimpiai stafétában győztes kerület a budapesti kerület. Vándordíj és 4 darab aranyozott érem, 2-ik a pécsi kerület, 4 darab ezüstözött érem, 3-ik Ecsi, 4 darab bronz érem.

8. Svéd stafétában győztes kerület a budapesti kerület. Vándordíj és 4 darab aranyozott érem. 2-ik Ecsi, 4 darab ezüstözött érem, 3-ik Szeged, 4 darab bronz érem.

A honvédség, folyamórség, rendőrség tagjai külön számokban indultak és külön tisztelet- és érdemdíjazásban részesültek.

Lőverseny eredménye: karabéllyal: 1. Farbak József százados (Szombathely), 2. Lisicsinszky Béla főhadnagy (Miskolc), 3. Kovács István tiszthelyettes (Debrecen), 4. Kosztka Ágoston őrnagy (Miskolc), 5. Fehérvári Béla zászlós (Miskolc), 6. Fetter Ferenc főhadnagy (Budapest), 7. Barecz Mihály tiszthelyettes (Miskolc), 8. Kadó Dénes főtörzsőrmester (Budapest), 9. Márton Mátyás tiszthelyettes (Debrecen), 10. Vágási István tiszthelyettes (Miskolc).

Pisztollyal: 1. Csűrös Gyula százados (Debrecen), 2. Marschall Kálmán százados (Ecsi), 3. Kosztka Ágoston őrnagy (Miskolc), 4. Kadó Dénes főtörzsőrmester (Budapest), 5. Lisicsinszky Béla főhadnagy (Miskolc), 6. Kalmár János tiszthelyettes (Szeged), 7. Camerle Raymond százados (Szeged), 8. Szabó Imre csendőr (Szeged). Az első helyezettek bajnoki plakettet és aranyozott érmet, a többi helyezettek aranyozott, illetve ezüstözött és bronz érmet kaptak.

Plávénzky főhadnagy a 200 m. országos bajnoki gátfutásban. A folyó évi országos atletikai bajnoki verseny 200 m. gátfutó számaiban a B. B. T. E. színeiben indult Plávénzky Ferenc csendőr főhadnagy is és a bajnokságot 27.1 mp. alatt megnyerő Magyar Alajos (KAOE) mögött 27.3 mp. idővel második helyen végzett. Több önbizalommal könnyen övé lehetett volna a bajnokság.

Labdarúgás. A budapesti csendőrkerület területén elhelyezett csendőr alakulatok tisztikarából alakított football-csapat f. évi szeptember hó 21-én 10 órai kezdettel a budapesti Pósta-sportpályán mérkőzött a budapesti rendőrtisztviselők csapatával. Mindkét fél kitartóan küzdött a győzelemért, amit a rendőrség csapata szerzett meg 2:0 arányban. A mérkőzés a szó legteljesebb értelmében barátságos volt, zavaró momentum nem fordult elő a két félidő alatt. Sportszempontról a rendőrök nyújtottak többet, mert az egész csapat egységes, összjátékos erőkből állott s a csapat minden egyes tagján látszott, hogy a labdarúgás technikájával már régebben megismerkedett. A csendőr tiszti csapat egyes tagjai kezdő játékosok, egyesek azonban, különösen Zsengellér és Manning főhadnagyk kiválót nyújtottak. Ki kell emelnünk Arvay főhadnagy védését, aki a kapu előtt sok igen nehéz labdát tett ártalmatlanná. Jól helyezkedő, biztos kezű és nyugodt kapuvédő. Különben csapatunk minden egyes tagja szívvel-lélekkel küzdött s ha az együttes trenírozásra mód lenne, jó csapat válhatnék belőle. A mérkőzés után a Metropol-étteremben barátságos vacsora volt.

A sátoraljaujhelyi és abaujszántói csendőr osztályok labdarúgó csapatai szeptember 20-án Sárospatakon barátságos mérkőzést játszottak. A mérkőzést, amelynek szépszáma közönséges volt, az abaujszántói csapat nyerte meg 2:1 arányban. A verseny anyagi eredménye a sátoraljaujhelyi osztály sport-alapját erősíti.

HIREK

A belügyminister látogatása a hévizi csendőr otthonban.

Dr. Rakovszky Iván belügyminiszter és neje f. évi szeptember hó 13-án a hévizi rendőr-otthon hivatalos átadása alkalmából megtekintették a hévizi m. kir. csendőr otthont is. Kiséretükben voltak: Nádosy Imre országos főkapitány, dr. Kőszeghy Sándor h. államtitkár, Vay Kázmár miniszteri osztálytanácsos, Reischl Richárd nemzetgyűlési képviselő és Huszár Pál, a keszthelyi járás főszolgabírája. Az otthonba beutalt tisztek és családtagjaik élükön körpényesi Kontz Sándor ny. m. kir. altábornaggyal az otthon parkjában fogadták a vendégeket s ez alkalommal Aschenbrenner Mihály g. százados Emmike leánya a belügyminiszter nejének néhány kedves szó kíséretében virágcsokrot nyújtott át. Ezután a vendégek megtekintették az otthon helyiségeit, majd a társaságot az otthon agilis és figyelmes gondnoka, Aschenbrenner Mihály g. százados a verandán terített asztalok mellett tizórai-val vendégelte meg.

Dicséretet. A m. kir. csendőrség felügyelője a következő rendeletet adta ki: „A Kormányzó Úr Ó Főméltósága az országos faluszövetség 100. kiállítását Ceglédre augusztus hó 30-án személyesen nyitotta meg és ez alkalommal az Ecsi. tisztikarát a megyeházán fogadta. A díszszázadot — Fodor százados vezénylete alatt — és a díszőrséget az Ecsi. állította. Ó Főméltósága Ceglédre távozásakor sajnálatát fejezte ki, hogy nem tekinthette meg ezúttal az egész Ecsi-t a lakatnyában, a díszszázad szép megjelenéséről, mintaszerű alakikiképzéséről és feszes, öntudatos magatartásáról dicsőítően nyilatkozott, megbízott azzal, hogy elismerését a csapatnak tudtul adjam és végül úgy vitéz Falka alezredest, mint Fodor századost megszólításával kitüntetni kegyeskedett. Büszkén teljesítem Kormányzó Úr meghagyását; ez volt tudtommal az első alkalom, hogy

Csendőrségi szállító!

Sapkák Kardok

Kardbojtok

Khaki szövetek Szabókellékek
Egyenruhák és egyenruházati cikkek
legolcsóbban

a 36 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6. szám

a keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21-78.

Lapunkra való hivatkozásnál megrendelési költséget a cég visszatéríti.

Kérje kivonatos árjegyzéket.

Testületeknek nagyobb megrendelésnél % árengedmény.

Levente és Bocskay sapkák!

a csendőrség vezényelte a díszszázadot legfőbb hadurunk fogadására; egy újabb lépést tettünk előre azon az úton, amely a m. kir. csendőrséget arra a helyre juttatja, amely a francia és olasz csendőrséget már régen megilleti: bármely kivonulásnál az összes csapatok élére vagy jobbszárnyára. Amidőn Fodor százados déleleg, katonás fellépését nyilvánosan kiemelem, köszönetet mondok a csendőrség nevében úgy neki, mint vitéz Falka alezredesnek — a katonai erények e mintaképének — hogy testületünket legfőbb hadurunk előtt ily méltóan képviselték, ránk dicsőséget hoztak.

A budapesti I. sz. csendőrkörület parancsnoka Szabó József és Némethi János csendőröket a múlt év április havában a Tisza és a Zagyva folyók áradása alkalmával az árvízveszély elhárítása céljából a gátépítéshez kirendelt több ezer polgári munkásnak 145 órán át megszaktatás nélkül való felügyelete és a mentési munkára való szorítása, de különösen az április hó 10-én történt gátszakadás alkalmával keletkezett nagymérvű pánik megszüntetése körül tanúsított fáradhatatlan, igen határozott, igen erélyes fellépésükért és eredményes tevékenységükért, mely által az emberéletben és vagyonban nagy károk bekövetkezését akadályozták meg, körületi parancsnoksági dicsérő okirattal látta el.

A m. kir. budapesti honvéd fogház felügyelője a soproni csendőr osztályparancsnokság állományába tartozó Szederjesi György 3. oszt. tiszthelyettes a budapesti honvéd fogháznál kulesári minőségben több mint egy éven át végzett fáradságos szolgálatiért és buzgó tevékenységéért nyilvánosan megdicsérte.

Fegyverhasználat. Révleányvár község levéltől szeptember 6-án táncmulatságot rendeztek. Verekedő természetéről híres a községben *Sohajda* Gusztáv ácslegény, akinek *Baróti* László községbeli legény az egyik haragosa. A mulatságon össztalálkozott két legény *Sohajda* kezdeményezéséből össze-verekedett, ebbe beleavatkoztak természetesen a jóbarátok, rokonok s így hamarosan általános verekedés keletkezett. A verekedés hírének hallatára *Stempek* Ferenc és *Heresz* Rudolf csendőrök, akik járőr szolgálatban állottak, a helyszínére sietve felszólították a verekedőket, hogy a verekedést hagyják abba. A verekedők engedelmeskedtek is a járőr felszólításának, *Sohajda* azonban ezt az engedelmisséget csak színlelte, mert amikor *Heresz* csendőr közelébe jutott, egy gyors és váratlan oldalugrással két kézzel megragadta annak kész helyzetben tartott karabélyát és ki akarta azt csavarni a csendőr kezéből. *Stempek* csendőr felszólította *Sohajdát*, hogy engedje el járőrtársa karabélyát, de mert a felszólítás eredménytelen maradt, szuronyt használt ellene. A szuronydöfés *Sohajdát* szívében találta s azonnali halált okozott. A kivizsgálás folyamatban van.

Baleset. *Pelles* József hercegfalvai őrsbeli csendőr szeptember hó 18-án délelőtt Székesfehérvárt a footballpályán tartott tréning alkalmával egy magasan jött labda után ugorva elesészt és jobb lábának alszársontja, közvetlen a boka felett eltört. A kezelő orvos szerint a sérülés súlyos. A székesfehérvári honvéd és közrendészeti kórházban ápolják szerencsétlenül járt bajtársunkat.

Elöléptek: Főtörzsörmesterré: a II. számú csendőrkörületben: Zsebők Károly; a III. számú csendőrkörületben: Kálmán Imre törzsörmesterek; törzsörmesterré: az I. számú csendőrkörületben: Blénesi Károly őrmester; őrmesterré: az I. számú csendőrkörületben: Suri András I., Solymossi Lajos, Szabó József I., Ács Domokos; a II. számú csendőrkörületben: Vitéz Molnár Sándor; az V. számú csendőrkörületben: Csoma István, Vitéz Csáki Sándor; a VI. számú csendőrkörületben: Hudák György, Vitéz Ambró András, Maklári József, Almási Péter és a VII. számú csendőrkörületben: Balla Sándor csendőrök.

Házasságot kötöttek: Vitéz Szabadhegyi Ferenc I. számú csendőrkörületbeli százados Petheő Margit úrhölgygel Jobbágyin; Kormos Kálmán VII. számú csendőrkörületbeli g. főhadnagy Peiker Margit úrhölgygel Miskolcon. Az I. számú csendőrkörületben: Erhardt János 3. oszt. tiszthelyettes Reseterics Ágnessel Táplánfán, Dudás István főtörzsörmester Saághy Ilonával Gyűdön; a II. számú csendőrkörületben:

Józsa István 3. oszt. g. tiszthelyettes özv. Földváry Józsefné szül. Berghoffer Erzsébettel Veszprémben, Fridmann András 3. oszt. tiszthelyettes Fridmann Máriaival Bicskén, Hadnagy Adám főtörzsörmester Lukács Margittal Tatán, Ficzá Péter főtörzsörmester Horváth Erzsébettel Szentgálon; a III. számú csendőrkörületben: Vitéz Dombai János csendőr Molnár Máriaival Községszerdahelyen, Komáromi János őrmester Böcskelval Katalinnal Söjtörön; az V. számú csendőrkörületben: Lengyel Gábor 3. oszt. tiszthelyettes Markó Erzsébettel Bácsbokodon, Vas István 3. oszt. tiszthelyettes Szilágyi Etellel Kiskun-dorozsmán, Tóth Kaloesai János 2. oszt. tiszthelyettes Tóth Zsuzsannával Csengődön; a VI. számú csendőrkörületben: Veres István őrmester Ruda Ilonával Nyiregyházán, Kelemen Lajos 3. oszt. tiszthelyettes Bényei Lidiával Csobajon, Tóth József Sándor őrmester Kovács Rozáliával Bihartordán; a VII. számú csendőrkörületben: Séra Sándor 2. oszt. tiszthelyettes Polla Aranka Matildával Diósgyőrött, Vasvári Simon főtörzsörmester Ruzskai Irmával Vadnán, Szabó Ferenc 3. oszt. g. tiszthelyettes Jakli Annával Egerben, Racsó István 3. oszt. tiszthelyettes Bok Mária Juliannával Markazon, Nagy Pál I. oszt. tiszthelyettes Erdélyi Zsuzsannával Sárospatakon és Kozma József 3. oszt. tiszthelyettes özv. Béres Borbálával Homrogon.

Elhaltak: Zilahi János II. sz. csendőrkörületbeli próbacsendőr Heréden, Gombás Miklós VI. sz. csendőrkörületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Nyírkárászon és Szabó József III. csendőr (VII. sz. csendőrkörület) Egerlövőben.

Adományok. Szerkesztőségünkhöz a következő adományok érkeztek: özv. gróf Forrách Lászlóné (Mándok) 4475.800 K a csendőrségi internátus alapja javára, a *szarvasi szárny legénysége* 170 000 K a csendőr özvegyek és árvák javára, a *törökszentmiklósi őrs* 12.300 K a csendőr özvegyek és árvák javára. Az adományokat rendeltetési helyükre juttattuk. — A Jókai-sorsjátékkal kapcsolatban a következő összegek érkeztek hozzánk: *Dóczi* István csendőr (Pusztaföldvár) 40.000 K, *Almási* András csendőr (Vállaj) 20.000 K, *Vitéz Madarász* István tiszthelyettes (Zemplénagárd) 20.000 K, *Polónyi* István főtörzsörmester (Vállaj) 20.000 K, *geszlerédi csendőr-őrs* 20.000 K, *hódmezővásárhely-kopáncsi csendőr-őrs* 20.000 K, *hajdúdorogi csendőr-őrs* 20.000 K, *csorvási csendőr-őrs* 20.000 K, *Bik* János 2. oszt. tiszthelyettes (Kecel) 20.000 K, *Főri* Ferenc tiszthelyettes (Mezőberény) 20.000 K, *Szekernyés* János csendőr (Valkó) 20.000 K, *Horváth* Sándor tiszthelyettes (Tiszafüred) 40.000 K, *poroszlói csendőr-őrs* 20.000 K, *tiboldaróci csendőr-őrs* 20.000 K, *szegedi csendőr-őrs* 20.000 K, *szalántai csendőr-őrs* 20.000 K, *Benkő* József csendőr (Ménye) 40.000 K, *Fekete* Miklós csendőr (Fényeslitke) 20.000 K, *Kertész* Zsigmond tiszthelyettes (Tiszabездé) 20.000 K, *Kacsán* András tiszthelyettes (Kecel) 20.000 K. A felsoroltakat kérjük, írják meg nekünk, hogy az általuk beküldött összeg a vásárolt sorsjegyek vételárának, avagy a sorsjegyek vételára 20%-ának felel-e meg, amelyet a f. évi 10. számunk hírvonatában közölték szerint a Petőfi-Társaság a csendőrségi internátus javára felajánlott. Ezzel kapcsolatban arra kérjük sorsjegyvásárló olvasóinkat, hogy a sorsjegyek teljes vételárát küldjék be a sorsjegy-intézettséghez, amely a vételár 20%-ának a csendőrségi internátus alapja javára való felajánlásáról, illetőleg beküldéséről gondoskodik.

Kérelmek. Kölesönös áthelyezésüket óhajtják: *Mireider* István várpalotai őrsbeli csendőr (veszprémi osztály) a győri, vagy komáromi osztály területére; *Zajác* Mihály mándoki őrsbeli csendőr (kiszvárdai osztály) az egri, vagy a budapesti körület bármelyik osztályának területére; *Kurucz* Károly balatonzamárdi őrsbeli (kaposvári osztály) csendőr a bajai, székesfehérvári, vagy esztergomi osztály területére. Kérik azon bajtársaikat, akik kölesönös áthelyezésüket óhajtják, hogy érniükkel velük közöljék.

Krajczár János csendőr (Magyarbányhegyes) kéri *Boros* László volt alörmestert, aki vele 1918—1919-ben a facsádi őrsön együtt szolgált, hogy fontos szolgálati ügyből kifolyólag címét közölje vele.

Oláh Imre főtörzsörmester (Kétegyháza) kéri az aradmegyei siklósi őrsön szolgált *Palaky* Sándor őrmestert, hogy fontos ügyből kifolyólag címét közölje vele.

Cser Mihály 3. oszt. tiszthelyettes kéri *Széles* Ferenc főtörzsörmestert, hogy fontos ügyben címét közölje vele Alberti-Irsára (Pest várm.).

Fegyverek, lőszer-
rek, javítások

KNÉBL F. puskaművesnél

BUDAPEST, VII.,
Baross-utca 17.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Olvasóinkat kérjük, hogy jellegűl kisebb helységek neveit válasszák, mert az azonos jellegéből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni.

Cs. P. Vitatkozók. Annak a cselekménynek, hogy 6 ember egy kocsin haladót arra kényszerít, hogy kocsijával vigye el őket X. községig, ahol fizetés nélkül tovább állanak, helyes minősítése a következő: A Btk. 350. §-ába ütköző, a 353. §. 1. pontja szerint minősülő zsarolás büntette. A cselekményben ennek a bűncselekménynek minden törvényes tényálladási eleme megvan. Vagyon haszonra irányuló cél; ingyen fuvarhoz jutás; fenyegetés súlyos testi sértéssel; kocsiról való ledobás kálváriába helyezése hat egyén részéről a magános kocsisal szemben; a kényszerítés; a kocsi az ingyenes utazást eltérte s a fizetés nélkül távozik útjába nem gőrdített akadályt. A cselekmény egyébként földi a nem szakszerű kifejezéssel „utonállásnak” nevezett merénylet fogalmát s nem is kis jelentőségű bűncselekmény, mert veszélyezteteti az utak forgalmának biztonságát s így közveszélyesnek mondható. Személyes szabadság megsértésének a cselekmény nem tekinthető, mert itt a tettesek célja s maga a végrehajtott cselekmény is több volt ennél. Magánosok ellen való erőszaknak sem minősíthető azért, mert e bűncselekmény elkövetésénél szereplő „csoport”-on tömeget kell érteni. Rablásnak szintén nem minősíthető a jogtalan eltulajdonítás célzatának hiánya miatt, bár kétségtelen, hogy a tettesek a kocsit és lovakat a kocsis megszállításával egy időre bintokba vették, megfosztván a kocsist az azokon való rendelkezés jogától.

D. J. esendőr, Mezőgyán. A f. évi június hó 3-án kelt 971/est. 1925. sz. felügyelői rendelet értelmében a versenyekre utazó legénység utiköltségeit az osztály-sportkörök, a tiszteket pedig a kerületi sportkörök megérítik. Ha tehát e megítélésben Ön nem rész sült, forduljon kérésével az illetékes osztályparancsnoksághoz.

T. esendőr, Bélapátfalva. Kötelezője 1926. évi január hó 31-én jár le.

Cs. I. Dunamenti. Kötelezője 1926. évi december hó 31-én jár le. Katonai szolgálati idejéből 3 év számít be a kötelező esendőrségi 6 esztendőbe, ennél többet beszámítani nem lehet, de természetesen ezt is csak akkor, ha igazolni tudja.

B. F. esendőr, Újfehértó. Volt tartalékos tisztek az illetők, akikről nincsen nyilvántartás. 2. Az igényjogosultsági igazolvánnyal ellátott altisztek számára a Budapesti Közlöny, a Honvédségi Közlöny és a Csendőrségi Közlöny tesz közzé olyan állásokat, amelyekre azok első sorban pályázhatnak. Kísérje figyelemmel az említett közlönyöket.

Sz. J. 3. oszt. tiszthelyettes, Bata. 1. Nem találjuk a nyilvántartásban, tehát nem magyar állampolgár és így címét megtudakolni nem áll módunkban. 2. Vitéz Scholtz Béla (nem Albert) tábornok címe: Kőszeg, Jurisich-tér 9.

P. J. esendőr, Magyarbóly. 1. A soproni határőrszázalój Kismartonban volt elhelyezve, s ebből alakult később a szombathelyi vadászszázalój. Az iratok valószínűleg a szombathelyi vegyesdandár parancsnokságnál vannak s ha fontos okból keresi azokat, akkor forduljon oda kérelmével a származékosparancsnokság útján. 2. Nem. 3. Papházy Kornél ny. ezredes címe: Wien, IV. Favoritenstrasse 26. Spanily Oszkár alezredes a debreceni vámőr kerületnél teljesít szolgálatot. Kovács Gábor jelenleg a II. honvéd gyalogezred I. zászlóaljának századosa Debrecenben. Wagner János ny. alezredes Makón lakik. Hartmann százados és Bunyevác főhadnagyot nem találtuk.

K. J. Nagyörzsöny. A volt es. és kir. 82. gyalogezred parancsnoka 1916-ban Papházy Kornél ezredes volt. Egyébként olvassa el mai számunkban „P. J. esendőr, Magyarbóly” jellegre küldött üzenetünk 3. pontját, az ott felsorolt tisztek valamennyien a szóbanforgó ezred tisztjei voltak.

T. I. esendőr, Ádánd. 1. fegyverét mindenki ellen jogosult és köteles használni a csendőr akkor, ha az utasításban előírt feltételek fennforognak, míg bilincset csak elfogott egyénnel szemben alkalmazhat. Már ebből is láthatja, hogy a fegyverhasználatot nem feltétlenül szükséges elfogásnak megelőznie, hanem csak abban az esetben, ha az lehetséges. Sok esetben ideje sinesen arra a csendőrnek, hogy elfogást, vagy egyéb enyhébb eszközt alkalmazhasson a fegyverhasználat előtt. 2. Kötelezője 1929. évi június hó 31-én jár le. Katonai szolgálati ideje 1 év, 6 hó és 15 napot tesz ki, ez az idő beszámít, de a felvételi kérelmének elintézése alatt eltelt időt beszámítani nem lehet.

D. J. esendőr, Tornaaudaska. A szervezeti utasítás 37. §. II. 2. pontja alapján szolgálati uton kérheti elbocsajtását a belügyminiszter úrtól (VI. c. oszt.) Kérvényéhez a családi körülményeit igazoló községi előjárásági bizonyítványt kell csatolnia.

Zengő. 1. Egyik cselekmény sem szól a megbízhatóság mellett és egyik sem alkalmas arra, hogy elkövetője eldicsekedhessék vele, mert egészen mások azok a tulajdonságok, amelyek díszére válnak a csendőrnek. Az ilyen kérdésekkel jobb nem foglalkozni már csak azért sem, mert mindenkinek van seperi valója a maga háza előtt s az ilyen összehasonlítások a bajtársiasság érzésének erősen ártanak.

Wien. Tessék a Hadtörténelmi Levéltár bécsi kirendeltségéhez (Ungarische Expositur des k. ung. Kriegsarchivs) fordulni, értesülésünk szerint onnan minden kérdésre pontos felvilágosítást tudnak adni.

L. F. A feleség honossága a férjé után igazodik. Ha a férj a jelenlegi Csonkamagyarország területén született, vagy pedig optált, akkor a feleség számára külön honosítás nem szükséges.

Vegyetek rokkant-sorsjegyet

5000 korona

egy

hadirokkant, özvegy, árva sorsjegy.

Összgyeremények

Egy milliárd kor.

értékben.

Nagyobb nyeremények:

1 nagy hatszemélyes turautó 200,000.000 K

értékben

1 legújabb típusú szántótraktor 100,000.000 K

értékben

1 négyülékes városi autó 100,000.000 korona

értékben

1 teljesen felszerelt motorkerékpár, 1 keresztúros zongora, 1 160 darabból álló 12 személyes ezüst evőkészlet, 1 hűtő, 1 teljes ebédőberendezés, 1 teljes hálószobaberendezés, 1 nemes szőrméből készült női bunda, 1 12 soros vetőgép, 1 férfi városi bunda, 1 fejős tehén, 1 teljes konyhafelszerelés, 1 6 személyes ezüst evőkészlet, 1 rádiófelszerelés, 1 Manlicher vadászkarabély-fegyver 5 lövetű, 1 duplaesőví Sauer 16-os serétes fegyver, 1 12-es browning serétes, 5 lövetű fegyver, 1 ezüst tálca, 10 eke, 10 női selyemruhára való anyag, 10 férfiruhára való anyag, 10 női szövetruhára való anyag, 50 pár női cipő mérték szerint, 50 pár férficipő mérték szerint

és még 1500 darab különféle nyeremény.

KAPHATÓ MINDENÜTT!

SORSJEGYINTÉZŐSÉG,
Budapest, VI., Andrássy-út 8.

Telefon: 87-34.

KEMÉNYFA
HÁLÓSZOBATARTÓS KIVITELBEN
JÓTÁLLÁSSAL KAPHATÓ
CSENDŐRÖKNEK KEDVEZŐ
RÉSZLETFIZETÉSI FELTÉTELEK.

LÁNYI bútorkereskedő, VI., Podmaniczky-u. 27.

Balogh 3. oszt. tiszthelyettes. 1. Erre vonatkozólag a fel-fogások igen különbözők, ilyen hosszadalmas tárgyalást meg-kívánó ügyekkel nem foglalkozhatunk. A cionista zászlószi-
vák-fehér. 3. A törvény ugyan nem rendeli a zsidó ünnepek
megtartását, de ha a keresztes nem akarja nyitva tar-
tani üzletét, jogosult azt bezárni. A lemondás elfogadásáig
kötelező az iparüzés a: 1. kéményseprő, 2. mészáros, 3. sütő-
iparosra.

Szabadságra vágyó esendő. Betegszabadság rendszerint
nem számít be az évenként egyébként kérhető szabadságba,
de tekintettel arra, hogy kórházban és üdülési szabadságon
hosszabb időt töltött, most már — ha teljesen gyógyultnak
érzi magát — igyekezzék a szolgálat teljesítésében részt
venni. Néhány napi szabadságot, ha arra valóban komoly
szüksége van, indokoltan kérhet s ha a szolgálati viszonyok
megengedik, valószínűleg nem lesz akadálya annak, hogy
megkapja.

Érdeklődő. 1. A halál körülményeit nem tudta biztosan
megállapítani, ezért a Cs-1. Utasítás 55. §-a értelmében az
illetékes ügyészségnek, vagy ha a járásbíróság közelebb
van, akkor az utóbbinak, de természetesen a közigazgatási
hatóságnak is jelentést kell tennie. 2. Olvassa el lapunk
mult évi 12. számában „Királyhágó” jellegére küldött üze-
netünk 2. pontját.

Talpra magyar! Kötelezője 1926. évi június hó 30-án
jár le.

Gyóta. Ha a esendőrségtől nyilatkozat alapján nyugdíj
nélkül leszerel és más állami szolgálatba lép át, nyugdíjába
csak akkor számít be a esendőrségnél töltött ideje, ha az
utalás 30 napon belül történt.

L. F. tanuló. Olvassa el lapunk f. évi 14. számában
„Magyar” jellegére küldött üzenetünket, amihez még hozzá-
teszük azt, hogy az ilyen természetű kedvezményrel könny-
en visszaélhetnek egyesek.

Z. L. ny. 2. oszt. tiszthelyettes, Mezőcsát. Az 1912. évi
LXV. t.-c. 95. §-a értelmében annak idején évi nyugdíjának
400 koronát meghaladó részéről le kellett volna mondania,
amit Ön nem tett meg. Ezért díjnoki idejének beszámítá-
sára törvényes alap nem lévén, kérelmét természetesen eluta-
sították. Ha ezt sérelmesnek találja, a közigazgatási bírósá-
ghoz fordulhat orvoslásért, de kedvező elintézésre nem
számíthat. Ami díjnoki állása utáni végkielégítésére vonat-
kozik, e kérdésben nem tudunk tanácsot adni, mert minden
vármegyének külön nyugdíjszabályzata van. Az alispáni hiva-
talhoz forduljon kérelmével.

F. J. esendő Baltavár. Érdeklődjek a washingtoni ma-
gyar követségnél, amelynek címe: Washington (D. C.) 1421.
16. th. Street N. W.

1883. Sebasta Ottokár ny. ezredes címe: Budapest, Lipót-
kört 3. IV. 31. Ezredes ur megbízásából közöljük, hogy ha
fölkéri őt, szívesen látja Önt, mint régi alárendeltjét.

Fekete th. Tóth Kálmán András ny. esendőrszázados címe:
Kiskorpad, Somogy vármegye.

K. J. esendő, Jászszentivás. 1. A gimnázium IV. és a
reáliskola V. osztálya közötti különbözeti vizsga letétele
után léphetne át az illető a reáliskolába, de csak abban az
esetben, ha 17. évét még nem töltötte be. Ebben az iskolai
évben már erről semmiképpen sem lehet szó, legfeljebb a
jövő évi pályázatok során. A tanítóképzésben töltött 3 évet
azonban mindenképpen elveszítené, mert csak a reáliskola
V. osztályába vennék fel. Három év elvesztését pedig egész
életén át súlyosan megérezné. Megjegyezzük egyébként, hogy
a reáliskolai nevelőintézetekbe való bejutás nehéz, mert a
pályázók sok, a hely pedig kevés. 2. Az, aki szabadságon
van, az első 14 napon át naponta 20 aranyallért köteles a
közgazdálkodásnak napi betét helyett befizetni, a többi na-
pokra azonban a teljes napibetétet visszakapja a közgazdál-
kodástól.

F. Palika. 1. 2. Olvassa el lapunk mult évi 3. számában
„1899” és „Káranes 1924”, továbbá mult évi 10. számunkban
„B. F. főörzsörmeister, Vállaj” jellegére küldött üzenetünket.

M. 1. Ha okmányában y-nal szerepel a neve, akkor az
Önt meg is illeti. Ha csak keresztnevelében lenne y-nal, ok-
mányaiban pedig i-vel írva, akkor kérje szolgálati úton a
kerületi parancsnokságot, hogy okmányait állományparancs-
ban helyeshíttesse. 2. Természetes, hogy szabadságon, vagy
betegségben töltött napok után szolgálati órákat teljesíteni
nem kell. 3. Az őrmesteri előléptetéseket az előjáró parancs-
nokságok intézik az okmányok alapján, az őrsparancsnoknak
felterjesztést tennie nem kell.

M. V. esendő, Rácalmás. Nem találjuk a nyilvántartá-
sokban, csak annyit tudunk róla, hogy ny. tábornok.

Óhaj. 1. Községes levélben pénz küldése nem büncse-
lekmény, de ha a pénz elvesz, a posta nem felel érte. 2. Aki
a feladás céljából rábizott magánlevelet felbontja s az abban
talált pénzt megtartja magának, azután a levelet megint
leragasztja és elküldi, levéltitok megsértésének vétségét
(Btk. 327. §.) és lopást (Btk. 333. §., esetleg 336. §.), illetőleg
a büncselekmények halmazát követi el. 3. Kölesmös áthe-
lyezés iránti kérelmét mindkét érdekeltnek fel kell terjesz-
tenie saját előjáró osztályparancsnokságához és természetesen,
hogy a kérelmet indokolni kell.

Herkules esendő. Ha embriót talál, azzal ugyanaz az el-
járás, mint a talált hullával (Cs-1. Utasítás 55. §.).

Mindent a hazaért. 1. Családi körülményeit igazoló köz-
ségi előjárósági bizonyítványt kell kérvényéhez csatolnia.
2. Kérvényét szolgálati úton kell a belügyminiszter úrhoz
(VI. c. oszt.) felterjeszteni. 3. Hogy mik lehetnek méltány-
landó körülmények, azt felsorolni nem lehet, ennek elbírá-
lása esetenként történik. A szülők munka- és keresetképte-
lensége, ha eltartásukra más, elsősorban kötelezhető család-
tag nincsen, méltánylást érdemlő körülmény.

Kiváncsi. Csak teljes névvel és rendfokozattal aláírt
levélre válaszolunk. Ettől az elvtől még az Ön esetében sem
térhetünk el, bár kérdése mélyreható választ érdemelne.

Cs. J. esendő, Újkécske. Nősülési kérvényt 6 évi esen-
dőrségi szolgálat kitöltése előtt semmi nemű indoklással
sem nyújthat be. E tekintetben a vitézek részesülnek elő-
nyösebb elbírálásban.

Nemzeti ünnep. A járó eljárása helyes volt. Lapunk f.
évi 18. számában „Augusztus 20” jelige alatt talál erre vo-
natkozó üzenetét. Szent István napja és március 15. egyfor-
mán nemzeti ünnepek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZES ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

BEÉR SÁNDOR

PAPÍR, ÍRÓSZER, ÍRÓGÉP-KELLÉKEK
NAGYKERESKEDESE. SAJÁT VÉS-
NŐKI MŰINTÉZET. RUGGYANTA-
BÉLYEGZŐ GYÁRTÁS

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 19.
TELEFON: 172-54.

ÍRÓGÉPEK

ujak, használtak, kedvező fizetési feltételekkel. Régi gépeket becserélünk.
BIRÓ ÉS ECKSTEIN. Budapest, V., Vörösmarty-tér 3. Tel.: 126-06 és 46-25.